Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№106 (871) 10 чэрвеня 1994 г. Пятніца. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 622120 экз. Кошт у розніцу — 100 руб.

Летом 1990 года при избрании на пост Председателя Совета Министров В.Ф.Кебич говорил:

правительство обязано сделать все, чтобы человек на заработанные деньги мог без нервотрепки купить все необходимое, найти новые подходы для ускорения решения жилищной проблемы, улучшения медицинского обслуживания.

А что последовало за словами?

Как отметила во вчерашнем номере "Советская Белоруссия", более половины граждан республики живут в бедности, каждый шестой нищенствует. За минимальную зарплату не купишь килограмм высококачественной колбасы.

Теперь В.Ф.Кебич снова обещает:

снизить цены на продукты, проиндексировать пенсии и вклады, увеличить объемы ввода жилья, уделить особое внимание больным, инвалидам, одиноким матерям...

Что мешало правительству это сделать раньше? Не очередной ли обман?

Можно сегодня, накануне президентских выборов, снизить цены на отдельные продукты, но, как это бывало, не будут ли они подняты через 3—4 недели? И не будет ли снова обманут тот же налогоплательщик?

ФАКС

Вкратце

Президент Украины Леонид Кравчук заявил, что украинская армия после вывода с ее территории ядерных ракет будет оснащена высокоточным оружием.

Принятие на вооружение высокоточного оружия оговорено также военной доктриной Украины, утвержденной парламентом в ноябре 1993 года.

❑

Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев считает, что у республики нет альтернативы курсу на рыночные реформы и демократизацию общества.

По мнению главы государства, важнейшими направлениями оптимального развития экономики являются проведение кредитно-банковского реформирования, а также "обуздание галопирующей инфляции и укрепление национальной валюты".

❑

Украина обязалась выплатить в июне российскому акционерному обществу "Газпром" в соответствии с графиком погашения задолженности за поставки природного газа 130 млн. рублей.

Всего в течение июня—августа 1994 года Киев выплатит "Газпрому" в счет погашения задолженности за российский газ 500 млн. денежной массой, а также 500 млрд.руб. товарами и услугами.

❑

Как стало известно из информированного источника, полевые командиры таджикской оппозиции приняли решение осуществить 16 июня огневое нападение на пограничные гарнизоны и населенные пункты вдоль таджикско-афганской границы в Пянджском районе.

Вчера с территории Афганистана совершен массированный обстрел реактивными снарядами 11-й пограничной заставы Московского погранотряда. В результате этого один человек погиб и один ранен.

❑

Первый вице-премьер России Олег Сосковец сообщил о подробностях сделки о продаже Малайзии 18 российских боевых самолетов МиГ-29.

По его словам, оцениваемый в 550 млн. долларов США контракт позволит обеспечить на два ближайших года 100 тысяч рабочих мест на предприятиях военно-промышленного комплекса России.

Рисунок Олега ПОПОВА.

Лужков и Чубайс взялись за чубы

Председатель российского Госкомимущества перешел в решительное наступление на позиции столичного градоначальника Юрия Лужкова, поскольку приватизация в Москве стала выходить из-под государственного контроля.

Своим единоличным решением мэр запретил проведение в столице приватизации земли и недвижимости "по Чубайсу": отменена регистрация уже акционированных московских предприятий, приостановлена реализация акций тех предприятий, которые могли бы принять участие в чековых аукционах.

В ответ на действия Лужкова Чубайс направил письмо в адрес премьер-министра и президента, где говорится: "Город ждет крупномасштабный социальный взрыв, который может состояться в день окончания ваучерной приватизации — 30 июня".

Наступление Чубайса президент поддержал: мэру Москвы предписано в кратчайший срок исправить "вопиющие беззакония".

Леонид ФАДЕЕВ.

Спорт-экспресс

На чемпионате Европы по гандболу, который проходит в Португалии, сборная Беларуси проиграла в последнем матче в своей группе команде Хорватии — 21:29 и, таким образом, сейчас встретится со сборной Венгрии лишь в споре за 7—8-е места.

❑

В минувшую среду состоялись матчи 28-го тура чемпионата Беларуси по футболу. Вот их результаты: "Шинник" — "Динамо" (Бр) — 1:3, "Днепр" — "Торпедо" (Мн) — 1:1, "Неман" — "Гомсельмаш" — 2:0, "Динамо-93" — "Шахтер" — 4:0, "КИМ" — "Локомотив" — 1:0, "Ведрич" — "Строитель" — 1:0.

Результаты вчерашних матчей "Фандок" — "Торпедо" (Мг) и "Динамо" (Мн) — "Молодечно" мы сообщим позже.

❑

В розыгрыше Кубка Стэнли счет в серии стал 3:1 в пользу хоккеистов "Нью-Йорк Рейнджерс". В четвертой встрече они переиграли "Ванкувер" — 4:2.

Назад, к единомыслию?

Союз либералов "Молодая Беларусь" выступил с заявлением по поводу "грубого ущемления свободы слова в стране".

Окончательно дискредитировавшая себя совминовская номенклатура, говорится в этом документе, начала разъяренную атаку на остатки свободной мысли в республиканской прессе. Наступление на оппозиционные газеты, радиостанции "Крыніца" и "Беларуская маладзёжная" возвращает Беларусь в мрачные времена сталинского единомыслия.

Юрий АЛЕКСЕЕВ.

Вооружен и очень опасен

Неожиданным образом отреагировал на предложение гомельских таможенников досмотреть вагон стрелок военизированной охраны из Барановичей.

Пригрозив табельным пистолетом, он вместе с товарищами выпроводил стражей границы из вагона. А чтобы те не сомневались в намерениях, уже с подножки выстрелил три раза им вдогонку. Несмотря на это, как вагон был блокирован милицией и таможенниками. По мнению ассоциации белорусских таможенников, [illegible]. У стрелков охраны обнаружено в флягах и канистрах 350 литров спирта. Воинственные охранники теперь сами взяты "под охрану".

Анатолий ЛИПСКИЙ.

Двойной удар

В Вильнюсе преступники выломали ночью окно в техническом центре Литовского института литературы и фольклористики и вынесли оттуда компьютерное оборудование.

Стоимость украденного — свыше 8 тысяч долларов США. Однако, по мнению ученого секретаря института Альмы Лапинскене, которая, кстати, является председателем литовской группы Всемирной ассоциации белорусистов, хуже всего то, что преступники вынесли дискеты, на которых — плоды семилетней работы сотрудников института. Речь идет прежде всего о подготовленных к печати томах классиков, словарях, фольклорных сборниках и материалах по древней литературе.

Андрей КОРСАК.

Государство заинтересовано в развитии культуры!

Об этом заявил вчера на пресс-конференции министр культуры и информации Анатолий Бутевич.

В частности, начиная с 1 июня всем деятелям культуры, которые имеют звание "народный", будет ежемесячно доплачиваться пять минимальных зарплат, предусмотрены также специальные стипендии. По-прежнему государством будут поддерживаться учреждения культуры и редакции газет.

Семен ЛУКАШУК.

Ты не в Чикаго, моя дорогая! В Минске

Правление Национального банка Республики Беларусь приняло решение о создании службы безопасности Нацбанка.

В месячный срок будет разработано Положение об отделе безопасности Национального банка Республики Беларусь. С этой же целью с государственным Центром безопасности информации будет заключен договор на создание комплексной системы безопасности информации банка.

Наталья КУЛАГИНА.

Летите, голуби, летите...

Республиканский "Приорбанк" за свои средства купил и передал в аренду Гомельскому авиаотряду 2 пассажирских самолета Ту-154.

Вчера лайнеры "вручены" командиру авиаотряда В.Кулаковскому. Если раньше для выполнения международных рейсов гомельские пилоты фрахтовали самолеты в столице, то теперь они будут без особых проблем возить детей на отдых за границу, нефтяников — в Сибирь, "челноков" — на восток.

Анатолий ЛИПСКИЙ.

Гимназистки румяные появятся в Глубоком

Класс начальной гимназии открывается со следующего учебного года в городе Глубокое Витебской области на базе средней школы N 3.

Разрешение на это получено от Министерства образования. Набор в класс будет проводиться на конкурсной основе, а значит, попадут туда наиболее одаренные дети. Поток родительских заявлений уже показал, что через год-два в районном центре может появиться не один класс, а целая гимназия с полным курсом углубленного изучения наук.

Иван ВАЛИН.

12 часов под дулами револьверов

В среду четверо заключенных, содержавшихся в екатеринбургском изоляторе, захватили большую группу заложников из числа пришедших на свидание родственников арестованных.

Один из бандитов был убит в момент захвата заложников. Другой, воспользовавшись суматохой, скрылся вместе с частью отпущенных заложников. Оставшиеся двое удерживали 15 человек в течение 12 часов. Около полуночи по местному времени они были захвачены, а заложники освобождены. Оба бандита были пьяны и не оказали существенного сопротивления. У них изъяты 2 револьвера и граната. По оперативным данным, им в СИЗО спрятало еще две гранаты.

При захвате бандитами были ранены 3 контролера изолятора.

Степан СТАРОЖИЛ.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, Интерфакс, БелаПАН

Пульс прэзідэнцкай кампаніі

Авторитетно

Председатель Центральной комиссии по выборам президента Александр АБРАМОВИЧ:

"Заявления будут срочно рассмотрены!"

Семен ЛУКАШУК

Во вчерашнем номере нашей газеты мы рассказали о заседании Наблюдательного совета, который создан при комиссии для обеспечения равных возможностей для кандидатов в использовании средств массовой информации, и опубликовали его обращение к председателю комиссии.

Как заявил нам Александр Михайлович Абрамович, с таким подобным заявлением обратился в комиссию и кандидат в Президенты Александр Лукашенко. Лукашенко также считает, что выступления Вячеслава Кебича, которые транслировались по телевидению после того, как он был зарегистрирован кандидатом, должны учитываться как его предвыборная агитация. По словам А.М.Абрамовича, комиссия внимательно изучит оба эти заявления. Создана специальная группа, которая должна дать ответ: был ли в тех выступлениях элемент предвыборной агитации, кто принимал решение о трансляции выступлений по республиканскому телевидению. В зависимости от ответов на эти вопросы и будет принято решение. Кроме того, председатель комиссии напомнил читателям, что Наблюдательный совет не уполномочен принимать какие-то самостоятельные решения, он создан из числа профессиональных журналистов и юристов именно для того, чтобы помочь Центральной избирательной комиссии обеспечить всем кандидатам равные возможности вести предвыборную агитацию.

Рэзананс

Тыя, хто спрабаваў наладзіць Шушкевічу "крывы" эфір, атрымалі "жоўтыя карткі"

У сувязі з паступіўшымі пытаннямі аб упарадкаванні трансляцыі выступленняў кандыдатаў у Прэзідэнты па радыё Цэнтральная камісія па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь афіцыйна паведаміла за подпісам яе сакратара І.Ліхача, што факты адключэння 8 чэрвеня выступлення кандыдата ў Прэзідэнты Шушкевіча па радыё ў некаторых раёнах рэспублікі сапраўды мелі месца. Яны былі вынікам няўзгодненых дзеянняў кіраўнікоў Дзяржаўнага камітэта па тэлебачанню і радыёвяшчанню і Міністэрства сувязі і інфарматыкі. У гэты ж дзень міністр сувязі і інфарматыкі І.М.Грыцук накіраваў тэлеграму раённым і гарадскім вузлам сувязі аб пераносе часу мясцовага радыёвяшчання на перыяд перадвыбарнай кампаніі з 8 гадзін раніцы на 10 гадзін 45 мінут.

Асобы, якія адказваюць за радыётрансляцыю выступленняў кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь, папярэджаны аб недапушчэнні трансляцыі мясцовых перадач у час выступленняў у эфіры кандыдатаў на пасаду Прэзідэнта.

Як стала вядома...

"Кіна" пра Кебіча не будзе?

Хаця фільм пра прэм'ера і яго сям'ю ўжо гатовы. З трох частак працягласцю 30 мінут. Яго заказала, як ні дзіўна, камерцыйная структура. Як паведамілі на кінастудыі "Беларусьфільм", па дагавору на яго вытворчасць прадугледжвалася выдаткаваць 50 мільёнаў рублёў. Але гэтай сумы не хапіла, і фільм аказаўся значна даражэйшым, дзесьці мільёнаў на дзесяць—дванаццаць. Праўда, на сённяшні дзень грошы як быццам не пералічаны, і атрымліваецца, што фільм рыхтаваўся за дзяржаўны кошт.

Са сказанага вынікае, што задума з фільмам пра прэм'ера, які балатуецца на пасаду кіраўніка дзяржавы, парушае Закон аб выбарах Прэзідэнта. Згодна з яго патрабаваннем, на перадвыбарную дзейнасць кожнага прэтэндэнта адпушчана па дваццаць мільёнаў дзяржаўных рублёў. І не болей. А кінастужка перакрывае гэту суму ў некалькі разоў. Як растлумачылі нам у Цэнтральнай выбарчай камісіі, названы фільм заказчыкі могуць паглядзець толькі ў сваёй канторы за чаем альбо "выпусціць яго ў свет" толькі пасля прэзідэнцкіх выбараў.

Ці не шмат парушэнняў, звязаных з персонай толькі аднаго прэтэндэнта?

Група А.Лукашэнкі — за камісію. І супраць парушэнняў

Створаная ў рэспубліцы Грамадская кантрольная камісія на чарговым пасяджэнні разгледзела факты парушэння прынцыпу роўных магчымасцей пры карыстанні сродкамі масавай інфармацыі з боку кандыдата В.Кебіча, што і знайшло сваё адлюстраванне ў адпаведнай заяве.

Прынята рашэнне аб неабходнасці арганізацыі паралельнага падліку галасоў філіяламі ГКК.

Да работы камісіі далучылася ініцыятыўная група Аляксандра Лукашэнкі.

Сяргей ЧЫСЛАЎ.

Пастанова Цэнтральнай камісіі па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Аб растлумачэнні пытання, якое ўзнікла пры прымяненні артыкула 31 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь"

У сувязі з узнікшым пытаннем па прымяненню часткі 4 артыкула 31 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь", на падставе пункта 1 артыкула 10 гэтага Закона, Цэнтральная камісія па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе**:

З мэтай аднолькавага прымянення Закона Рэспублікі Беларусь "Аб выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь" растлумачыць, што дакументамі, якія прад'яўляюцца выбаршчыкамі ўчастковай камісіі па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь пры атрыманні бюлетэня для галасавання, акрамя пашпарта, з'яўляюцца пасведчанні, якія сведчаць асобу прад'яўніка і яго прававы статус, выдадзеныя супрацоўнікам дзяржаўных органаў або ўстаноў.

Дакументам, які сведчыць асобу ваеннаслужачага з ліку афіцэрскага саставу, прапаршчыкаў і мічманаў, з'яўляецца пасведчанне асобы афіцэра або прапаршчыка (мічмана).

У ваеннаслужачых тэрміновай службы дакументам, які сведчыць асобу, з'яўляецца ваенны білет, выдадзены ваенным камісарыятам пры прызыве на сапраўдную ваенную службу.

Пры адсутнасці ў грамадзяніна Рэспублікі Беларусь па ўважлівых прычынах пашпарта ці іншага дакумента, які сведчыць асобу (згуба, крадзеж, здача на абмен і інш.), бюлетэнь па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь можа быць выдадзены па прад'яўленні даведкі, выдадзенай органамі ўнутраных спраў, выканаўчымі камітэтамі мясцовых Саветаў дэпутатаў, жыллёва-эксплуатацыйнымі службамі.

Старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.АБРАМОВІЧ.

Сакратар Цэнтральнай камісіі па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь І.ЛІХАЧ.

N 61.1 чэрвеня 1994 года

Улада і прэса: высвятленне адносін працягваецца

Адкрыты ліст Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Кебічу В.Ф.

Паважаны Вячаслаў Францавіч!

У Камісію Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па пытаннях галоснасці, сродкаў масавай інфармацыі і правоў чалавека паступаюць шматлікія звароты журналісцкіх калектываў, палітычных партый, грамадскіх арганізацый, званкі і лісты ад асобных грамадзян, а таксама лісты ад дэпутатаў Рэспублікі Беларусь у сувязі са становішчам, якое склалася ў электронных сродках масавай інфармацыі ў выніку рэарганізацыі Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі ў Дзяржаўны Камітэт па тэлебачанні і радыёвяшчанні.

У зваротах выказваецца занепакоенасць тым, што так званая рэарганізацыя накіравана не на паляпшэнне дзейнасці электронных сродкаў масавай інфармацыі, а на скасаванне радыёстанцый "Крыніца" і "Беларуская маладзёжная". Расфарміраванне гэтых радыёстанцый супярэчыць прынцыпам свабоды слова, выклікае негатыўны рэзананс як у Беларусі, так і за яе межамі.

Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь абвясціла аб недапушчальнасці манапалізацыі сродкаў масавай інфармацыі, аб гарантыі свабоды поглядаў, перакананняў і іх свабоднага выказвання.

Вядома і тое, што без свабодных сродкаў масавай інфармацыі не можа быць свабоднага палітычнага ладу. Пытанне свабоды слова набывае асаблівую вастрыню напярэдадні першых на Беларусі прэзідэнцкіх выбараў, калі расфарміраванне радыёстанцый "Крыніца" і "Беларуская маладзёжная" можа кінуць у пэўнай меры цень на дэмакратычнасць гэтых выбараў.

Спадзяюся на тое, што Вы, паважаны Вячаслаў Францавіч, зробіце ўсё ад Вас залежнае, каб даць магчымасць усім грамадзянам Рэспублікі Беларусь рэалізаваць сваё канстытуцыйнае права на атрыманне ўсебаковай і поўнай інфармацыі аб палітычным, эканамічным і міжнародным жыцці нашай дзяржавы.

Сяргей ДАВІДОВІЧ, старшыня пастаяннай Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па пытаннях галоснасці, сродкаў масавай інфармацыі і правоў чалавека.

Заява радыёстанцыі "Беларуская маладзёжная"

9 чэрвеня намеснікам старшыні Дзяржтэлерадыё С.Булацкім было афіцыйна засведчана, што "Беларуская маладзёжная" пазбаўляецца статуса радыёстанцыі ў зацверджанай Саўмінам структуры Дзяржкамітэту па тэлебачанню і радыёвяшчанню. Тым самым інфармацыя нашага кіраўніцтва, перададзеная ў гэты ж дзень праграмай "Радыёфакт", што "аб закрыцці радыёстанцыі "Беларуская маладзёжная"... не было нават размовы", з'яўляецца цынічнай і нахабнай хлуснёй.

Спробы заткнуць "Маладзёжцы" рот за апошнія два гады прадпрымаліся неаднаразова. У арсенале метадаў кіраўніцтва — адхіленні вядучых ад эфіру, адміністрацыйныя спагнанні за парушэнні "інструкцый" па выдачы ў эфір, патрабаванні звальнення асобных журналістаў, забароны цэлых праграм і радыёдзён. Матэрыялы, якія меліся выйсці ў эфір, папярэдне праслухоўваліся кіраўніцтвам, цэнзураваліся ці наогул адвозіліся ў Саўмін для праверкі на адпаведнасць афіцыйным устаноўкам. Канчаткова маскі былі скінуты 8 чэрвеня на сустрэчы прэм'ера Кебіча з выбаршчыкамі ў Магілёве, дзе ён, адказваючы на пытанне ўдзельнікаў сустрэчы, зазначыў, што "Беларуская маладзёжная" "палівала" ўрад і асабіста яго "брудам", і параіў тым, хто жадае, каб радыёстанцыя існавала, знайсці сродкі на адкрыццё незалежнай "хвалі".

Гэткім чынам ясна, што так званая рэарганізацыя сістэмы радыё і тэлебачання стала падставай для расправы над няўгоднымі журналістамі і калектывамі. З эфіру знікла радыёстанцыя з больш як 30-гадовай гісторыяй і традыцыямі, якая адкрыта выступіла ў падтрымку маладой беларускай дзяржаўнасці, незалежнасці, Адраджэння, за права на слова розным палітычным плыням і сацыяльным групам.

Мы заклікаем слухачоў і прыхільнікаў нашай радыёстанцыі да байкоту эфірнага часу, які раней належаў "Беларускай маладзёжнай". Мы кваліфікуем тое, што адбылося, як палітычную акцыю і наступ на свабоду слова і лічым, што гэта ёсць сур'ёзная падстава задумацца ўсім грамадзянам Беларусі, якія прыйдуць 23 чэрвеня на выбарчыя ўчасткі.

Ж.ЛІТВІНА, Т.НІЧЫПАРУК, В.СЯМАШКА А.РАДКЕВІЧ, А.ДАЙНЕКА, А.ХМЯЛЬНІЦКІ, Л.ВОЛЬСКІ, І.КОБЗІК, А.ВЕЧАР, І.СТУДЗІНСКАЯ, І.КУРАПАТКІНА, В.БАБАК, У.ДАВЫДОЎСКІ, Н.ПЯТРОЎСКАЯ, З.ЛУКАШУК, Г.ХАРУЖАЯ, Г.КЕСНЕР, Ю.БЫКАЎ, У.САКУЛЬСКІ, З.НОВІКАЎ, З.ПАДБЯРЭЗСКІ.

Волна возмущения нарастает

Не перестают приходить в редакцию "Народной газеты" письма и заявления, в которых и простые избиратели, и известные политики выступают в защиту радиостанций "Беларуская маладзёжная" и "Крыніца".

Письмо на имя премьер-министра Беларуси Вячеслава Кебича отправил заместитель председателя подкомиссии по делам молодежи Верховного Совета Анатолий Лебедько. Группа народных депутатов, среди которых Станислав Шушкевич, Валентин Голубев, Александр Соснов и другие, обратилась с открытым письмом к Председателю Верховного Совета Беларуси Мечеславу Грибу.

Отреагируют ли на все эти письма руководители республики?

Сергей ПОЛЕШУК.

Народная Газета

Тэзісы перадвыбарнай праграмы Станіслава ШУШКЕВІЧА,

кандыдата ў Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь

Дзяржаўнасць, дэмакратыя, рынак — шлях да дабрабыту

Не рэформы прывялі да краху, а іх адсутнасць

Наша рэспубліка трапіла ў глыбокі крызіс, а зыходныя ўмовы былі на Беларусі лепшыя, чым у многіх іншых посткамуністычных дзяржавах. Па прыкладу Польшчы, Венгрыі, Чэхіі мы маглі б хутка рушыць да дэмакратычнага парадку, цывілізаваных рынкавых адносін, і ўжо зараз людзі жылі б лепш. Здавалася, так і будзе.

Мы заклалі падмурак дзяржаўнасці: абвясцілі незалежнасць, курс на нейтралітэт і без'ядзернасць, наладзілі добрыя адносіны з суседзямі. Больш як 100 краін свету прызналі нас афіцыйна. Каб прадухіліць [illegible] катастрофу ад некантралюемага распаду СССР, мы выступілі ініцыятарамі стварэння Садружнасці Незалежных Дзяржаў, якая дазволіла захаваць жыццёва важныя сувязі краін з агульным гістарычным лёсам.

Пачалося будаўніцтва новай эканомікі. Стварыліся вытворчыя кааператывы, арэндныя фірмы, першыя фермерскія гаспадаркі, незалежныя банкі, жыццёвы ўзровень быў вышэй, чым у суседзяў. Усе памятаюць, як тыя прыязджалі па тавары на Беларусь. Былі закладзены асновы духоўнага адраджэння нацыі, вернута да жыцця гістарычная дзяржаўная сімволіка, пашыралася сфера ўжывання роднай мовы, пачалі выходзіць незалежныя газеты і часопісы.

Пасля прыняцця законаў аб уласнасці, прадпрымальніцтве, замежных інвестыцыях, прадпрыемствах і аб банкаўскай дзейнасці патрэбны былі [illegible] — народная прыватызацыя і стабілізацыя беларускай грашовай сістэмы. Тады была б забяспечана належная прастора для стварэння новай эканомікі на карысць спажыўца.

Чаму ж гэтага не адбылося? Галоўным чынам таму, што нельга правесці рэформы рукамі тых, хто ў іх не зацікаўлены. Нельга зрабіць рынак для простых людзей, захаваўшы размеркавальную сістэму для кіраўніцтва. Рынак не сумяшчальны з жалезнымі бюракратычнымі апаратам. Наменклатура адчула пагрозу страціць цёплыя месцы. Большасць не здольная працаваць па-новаму, не хоча зарабляць на жыццё [illegible] працай, як усе людзі. Таму яна выступіла супраць рэформаў. Кансерватыўнае ядро Вярхоўнага Савета два гады тармазіла Закон аб прыватызацыі і да сёння яна не зрабіла нічога, каб спыніць інфляцыю. Наменклатура зрывала ўсе спробы дэмакратычных дэпутатаў, у тым ліку Старшыні Вярхоўнага Савета, абнавіць кіраўнічыя структуры, даць магчымасць новым людзям, якія ведаюць, што і як рабіць.

У выніку абвешчанае рэфармаванне эканомікі не адбылося. Старая сістэма гаспадарання развалілася, новая не створана. Большасць насельніцтва на мяжы беднасці. [illegible] За апошнія 12 месяцаў цэны ўзраслі ў 21 раз, а зарплата ў 12 разоў. [illegible] Валютны доўг Беларусі наблізіўся да 2 мільярдаў долараў.

[illegible]

Хопіць спекуляваць на пачуццях простых людзей, на іх натуральным жаданні сяброўства славянскіх рэспублік. Нікто не супраць самых цесных адносін і з Расіяй, і з Украінай. Але злачынна ўводзіць народ у зман, паказваючы яму хібы, праваднічы эканамічную палітыку. [illegible]

Да дабрабыту праз цывілізаваны рынак

Беларусь — краіна працавітых і кемлівых людзей. Трэба развязаць ім рукі для вольнай працы, аддаць уласнасць, скасаваўшы заканадаўчыя абмежаванні і чыноўныя перашкоды. Адным словам, стварыць такі рынак, дзе ўсе і перш за ўсё працаўнікі, прадпрымальнікі [illegible]

насцю забяспечыць дабрабыт сабе і сваёй сям'і. І гады самі людзі пераўтвораць Беларусь у квітнеючы край. Праводзячы палітыку рашучых рэформ пры ўдзеле і падтрымцы ўсяго насельніцтва, мы праз два гады забяспечым эканамічны рост. І праз тры-чатыры гады ўсе будуць бачыць пры беларускай эканамічны цуд, пра заможнае і вольнае жыццё ў ёй будзе.

Вось асноўныя палажэнні эканамічнай часткі праграмы, якія, дарэчы, сфармуляваны яшчэ 8 месяцаў таму ў дакладзе Старшыні Вярхоўнага Савета С.С.Шушкевіча на сесіі "Аб шляхах выхаду Рэспублікі Беларусь з крызіснай сацыяльна-эканамічнай сітуацыі":

— неадкладна спыніць інфляцыю і стварыць працаздольную фінансавую сістэму на базе канверсоўнай грашовай адзінкі (калі Расія не пагодзіцца з адзінаю ўмовамі, мы ... з уласнымі ... сістэмы на стандартных умовах, то праблемы свае грошы). Моцныя грошы спыняць рост цэн, дадуць стабільнасць і ўпэўненасць у заўтрашнім дні;

— змяняем падатковую палітыку — да мінімуму зменшаем падаткі, каб стымуляваць вытворчасць. Вялікія падаткі прыдатныя прамерным расходам. Таму скарачаем на трэць дзяржаўныя расходы, але захоўваем і навят павялічваем выдаткі на адукацыю, навуку, культуру, ахову здароўя, ліквідацыю наступстваў Чарнобыля. Абавязваем усе дзяржаўныя органы, месцовых органаў улады публікаваць штогод поўныя справаздачы, каб выбаршчыкі адзначаць свае падаткі, каб даходы і расходы ўсіх урадаў дзяржавы, так і не структур будзе наведвацца. Большую частку падаткаў пакідаем у мясцовых бюджэтах;

— шляхам народнай прыватызацыі спыняем "наменклатурную прыхватызацыю" і хутка ствараем у эканоміцы значна недзяржаўны сектар. Эфектыўна кантраляваць, дзе дзяржаўную маёмасць. Ліквідуем пераважна свабодны гаспадарчай дзейнасці ўсіх прадпрыемстваў незалежна ад форм уласнасці. Дзяржаўныя прадпрыемствы заставаўся свабоднымі ... пераходзім ... на маркетынгавай ўзроўні і праз падаткі. Адмяняем большасць ліцэнзій і квот;

— пачынаем структурную перабудову сельскай гаспадаркі, арыентуючыся на сусветныя цэны і новы мнагаўкладны аграрны лад, заснаваны на канкурэнцыі роўных пры поўнай свабодзе выбару форм гаспадарання і гандлю (калгасы, саўгасы, фермерскія, калектыўныя прадпрыемствы), адміністратыўных аграпрамысловых асацыяцыйных таварыствах і г.д.;

— знешнеэканамічнай палітыцы, падмацоўвалі на закляканні і паліпеўні прамысловых таварам рынкаў і прыбаўленых і структурных, засылачы, этнічна знешняга доўгу, стымуляванне замежных інвестыцый і укараненне новых тэхналогій. Забяспечваем ўтрымлены свабодное перамяшчэнне праз граніцы людзей, тавараў і капіталу. Усімі магчымасцямі садзейнічаем стварэнню фармавання на тэрыторыі ўсёй СНД плацёжнага і мытнага саюзу і урадавых, раўнапраўных адносін з Расіяй;

— рашуча абнаўляем і скарачаем структуры ўлады, адкрываем дарогу новым таленавітым спецыялістам, ствараем механізмы дакладнага выканання законаў — дзяржаўная забяспечанне законнасці і парадак эканамічнай дзейнасці;

— рэалізуем адрасную (скіраваную перш за ўсё на сацыяльна незабяспечаных, тых, каму найбольш) палітыку неадкладнай матэрыяльнай падтрымкі насельніцтва, каб дапамагчы адаптавацца да новых умоў жыцця, у прыватнасці, праводзім частку дзяржаўнай маёмасці пенсіённы фонд, цалкам кампенсуем абясцэньванне ўкладаў насельніцтва ў рачных банках.

У выніку рэалізацыі праграмы добра арганізаваны рэнтабельны дзяржсектар дапоўніцца значным мабільным прыватным сектарам, стварацца тысячы свабодных гаспадар, які будзе клапаціцца аб росквіце прадпрыемства, аб інвестыцыях і будзе прыватнае жыццё, вольная дзяржаўнай маёмасці насельніцтва ў аптэрміновых мэтаў. Нашы грамадзяне атрымаюць свае заробленыя, сваё дзеці ў фабрык.

Уласнік стане асновай эканамічнага росквіту і стабільнасці. За адзін год узнікнуць тысячы малых і сярэдніх фірм па пераапрацоўцы сельскагаспадарчых тавараў. Гэта дазволіць стварыць сотні тысяч новых працоўных месц з добрай аплатай для моладзі і тых, хто скарачаўся з неэфектыўных заводаў. Свабода гаспадарання выклікае інвестыцыйны і будаўнічы бум. Будуць будавацца не толькі катэджы і жылыя будынкі, але і заводы, прадпрыемствы, камунікацыі, і гэта, у сваю чаргу, дасць новыя заказы машынабудаўнікам, спецыялістам новыя магчымасцяў. Павысіцца ўзровень і якасць жыцця насельніцтва. Інвестыцыйная палітыка і асабліва палітыка ўваходжання і развіцця прыватызацыі з адпаведнымі рэсурсамі, жыццё дзяржаве акцыянавыя рэсурсы ... нашы рэсурсы жыцця, і зменіцца ... Дасягне цвёрдая амаль тысячы беспрацоўных, бо зараз ўкладаць, займаючы рэзерваў рабочых месц, а ў зямельнай разгорткі ўвесь аграрны ... і субсідый вытворцам, дазволіць перараспрацаваць грошы на карысць спажыўцоў пры ўзроставых істотнае павышэнне стыпендый, пенсій, заробкаў да ўзроўня не ніжэй месячнай у ростам вытворчасці. Пры мінімальным заробку ў 4 долары мінімальную зарплату ўзровень вытворчасці павялічыць, а пры поўнай занятасці ва 1,5 разы.

Мы праблічылі: сумараванасць ... праз пара гадоў выйсці на ўзровень за працоўны месяц у 100—150 долараў. Павышэнне выплачвацца павялічыць пакупніцкую здольнасць. А калі ёсць за што купляць, тады і канчатковая праданая сітуацыя па карысць сваіх вытворцаў. І наш тып — запрацоўку заводы.

Моцныя грошы, разумныя падаткі, свабода гаспадарання, добрыя заробкі, стымулаваная эфектыўнасць дзяржавы, дасць падтрымкай рухацца да стабілізацыі і росту беларускай эканомікі, зробіць заможным усіх, хто хоча і здольны працаваць, дазволіць дзяржаве па-новаму забяспечваць людзей, якім патрэбны дапамога, ажыццяўляць сацыяльныя праграмы на карысць кожнага без ... пазбаўлены свае, ці пазбаўлены магчымасці рабіць самастойна (пенсіянеры, студэнты, інваліды і іншы).

Як пабудаваць дзяржаву для чалавека

Да гэтага часу дзяржава (гэта значыць чыноўніцтва) пануе ў нас над асобай. Прасты чалавек застаецца дармавой рабочай сілай. Наша задача — стварыць такія ўмовы, каб грамадзяніна, яго правы і свабоды нельга было парушыць над інтарэсамі дзяржавы. Галоўнае прызначэнне дзяржавы — абараняць чалавека. Дзяржава павінна гарантаваць свабоду, роўныя магчымасці і свабоду гаспадарчай дзейнасці ўсім.

Галоўным палажэнні нашай праграмы дзяржаўнага будаўніцтва:

— ахову праваапарадку і барацьбу са злачыннасцю падпарадкаваем еўрапейскім ўзроўні. Ліквідуем у заканадаўстве супярэчнасці і хібы, якія спрыяюць карупцыі. Праваахоўныя органы павінна працаваць аператыўна злачыннасць і спыніць карупцыю. Мы не будзем эканоміць на забяспечэнні праваахоўных органаў. У вышку ...рэсурсы міліцыі будуць у стане даць адпор любому злачынцу, які будзе знаходзіцца на тэрыторыі краіны, ... прафесіяналізм пакаранне і чорнай злачыннай групоўкі будуць ліквідаваны;

— створым спрыяльныя ўмовы стабілізаваць штматпартыйнай палітычнай сістэмы. Завершым канстытуцыйныя рэформы, прынятым Закон аб выбарах, і правядзем прававым дэмакратычным выбарах новага парламента. Прыняты Закон аб мясцовых уладах, які б даваў і ўкараніў прыярытэт ... рэальныя самакіраванне. Дадзім ім магчымасць самім вырашаць вышэйшыя мясцовыя ўладу справы і ўладаць вызначанымі сабе бюджэтамі для эфектыўнага кіравання развіццём тэрыторыі;

— забяспечым усталяванне грамадзянскага міру, ажыццяўлення грамадскіх пераўтварэнняў канстытуцыйным шляхам, роўных правы ўсім грамадзянам;

— будзем ахоўваць і ўмацоўваць і развіваць у кантэксце сусветнай беларускую культуру і шанаваць гісторыю Беларусі. Надзвычайнае ўвагу надзі пабыты эканамічнага, маральнага і ... каб адукацыя вывучалі і зразумелі, ... хто нацыянальныя культуры. Пры гэтым будзем не адарваліся ад тых, што і іх суседзяў, іншых народаў. Дзяржава на праліва ... ўмовы для свабоднага развіцця культуры іншых нацыянальнасцей Беларусі;

— прадоўжым шлях да сапраўднай незалежнасці Беларусі, самастойнасці яе знешняй палітыкі. Да'ёмся, каб Рэспубліка Беларусь стала раўнапраўным партнёрам у сусветнай супольнасці. Прымем актыўны ўдзел у новай еўрапейскай агульна-сусветнай інтэграцыі Беларусі ў Еўропу. Будзем умацоўваць ужо існуючыя мірныя сувязі з Расіяй, Украінай, Літвой, Польшчай, іншымі краінамі СНД і Балтыі;

— забяспечым паслядоўнасці і негпарабіцы ваенную палітыку для забяспечэння стратэгіі неўтралітэту і без'ядзернасці. Беларусь не дапусціць удзелу Беларусі ў ваенных канфліктах. Мы вернулі нашых хлопцаў дадому, ... Беларусі ... ўжо ... выхадам ... Дасягнення прызнання і гарантыі нейтралітэту з боку вядучых краін свету.

У чым адметнасць праграмы

На-першае, здаровае развіццё праграмы незадоўга забяспечвае вярхоўнасці закону і права. Дадзены стане гарантам дэмакратыі, свабоды і парадку. Устаноўлена сумленная, маральная палітыка. Замест наменклатуры дзяржаўнай палітыкі кіраваць будуць энергічныя прафесіяналы, адданыя ідэям ... у кароткі тэрмін вывесці Беларусь з крызісу. Будзе створана сістэма, пры якой усе грамадзяне будуць жыць без цэнавага пракладання і ... узаемная... займаюць ... праграмы на карысць мабілізацыі цікавасці кожнага ...

На-другое, эканамічнае заканадаўства паслядоўна перабудоўваецца на аснове ліберальна-эканамічнай канцэпцыі, каб забяспечыць хуткую саматычнасць ... забяспечвае прыярытэт ... поўны і дзеіны ..., што дазволіць праз шансы рабіць усім, хто бачыць за праўду інтэлект ...

На-трэцяе, забяспечваецца хуткі тэмп рэформ і комплексны механізм ажыццяўлення іх этапаў: першапачатковай крызіс — у 1994—1995 гадах, стабілізацыя — на працягу 1995 года, эканамічны пад'ём — з 1996 года. Прыярытэтныя першым этапе — зніжэнне і стабілізацыя цэн, ... інфляцыі на канец 1994 года да 7—10 працэнтаў у месяц, ... структурыраванага ... другога этапу фінансавая стабілізацыя, ... рынкавы падатковы ... трэцяга этапу — структурная палітыка, павышэнне эфектыўнасці дзяржаўнага сектара ...

На-чацвёртае, ажыццяўлення рашучых і абгрунтаваная пераадоленне крызісу — праз арганізацыю на аснове мясцовай ініцыятывы і на самааддачы, а не ваенна-прамысловага комплексу, хутка стабілізаваць гаспадарку, і краіна будзе пабудавацца. Наш курс — эканоміка для чалавека, а не чалавек для эканомікі.

На-пятае, праграма ўлічвае і нашы асноўныя мэты на развіццё рынкавых адносін з усімі краінамі, праграма забяспечвае развіццё ўзаемавыгадных адносін з суседзямі.

Нягледзячы на катастрофічны стан нашай дзяржавы, мы не павінны апускаць рукі і губляць надзею людзей. Мы не першыя, хто апынуўся ў вельмі цяжкім стане. Усе цывілізаваныя краіны знайшлі выхад, у некаторых ... сабе рэформы, і нашай эканомікі знаходзяць выйсці. Ёсць і нашы ... Мы прапануем вам пайсці па шляху Еўропы, Японіі, Паўднёвай Карэі. Ад вашага выбару залежыць будучыня Беларусі, будучыня кожнага з нас і нашых дзяцей. Калі вы хочаце змены, усе рэсурсы, усе намаганні, увесь інтэлект нашай нацыі накіраваць на выхад з крызісу, то вы выберыце тую праграму эканомікі для чалавека, то Беларусь можа раскветнець ужо праз тры гады. Хопіць вагацца! Ваш выбар вызначыць, ці будзем мы жыць ці ... выжываць. Толькі мы самі, зайсці ўсе ... мы сацыяльна перамогуць, ... можам стварыць цуд.

Праграма КЕБІЧА Вячаслава Францавіча,

кандыдата ў Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь

Паважаныя суайчыннікі!

Як кандыдат у прэзідэнты Рэспублікі Беларусь гатовы ўзяць на сябе адказнасць выказваць і абараняць канстытуцыйнымі сродкамі інтарэсы народа маёй рэспублікі.

Перакананы, што мір і згода, бяспека, матэрыяльны дабрабыт, адраджэнне нацыянальнай культуры, умацаванне дэмакратыі і законнасці, выкананне правоў і свабод чалавека — галоўныя мэты нашага народа і дзяржавы.

У Беларусі павінна быць створана грамадства высокай эканамічнай эфектыўнасці і сацыяльнай справядлівасці, якое гарантуе кожнаму чалавеку права на працу, бясплатную базавую адукацыю і медыцынскае абслугоўванне, пенсіённае і сацыяльнае забеспячэнне. Дзяржава прызначана стварыць умовы, якія дадуць магчымасць кожнаму сваёй працай забяспечыць сябе і сваю сям'ю.

Сёння нам усім нялёгка. Станаўленне дзяржаўнасці і эканомікі ідзе складана.

Нягледзячы на ўсе прынятыя мною меры, разрыў традыцыйных гаспадарчых сувязей, палітычная і эканамічная нестабільнасць у нашых краін-партнёраў не далі магчымасці стабілізаваць эканамічнае становішча. Цяжарам на нас ляглі затраты па ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай катастрофы. Рэспубліка засталася практычна сам-насам з гэтай бядой. Знізіліся нацыянальны даход і жыццёвы ўзровень насельніцтва.

Беларусь, як і іншыя краіны СНД, Усходняй Еўропы, аб'ектыўна не магла ўключыцца ў сусветную эканоміку. Не сфарміравана новая сацыяльна-эканамічная сістэма арганізацыі грамадства. Не створаны неабходная заканадаўчая база для глыбокіх пераўтварэнняў і механізм выканання рашэнняў. Такая праўда нашага жыцця. У гэтым наша віна і наша бяда.

І ўсё ж у гэтых вельмі складаных умовах цаной вялікіх намаганняў насельніцтва было забяспечана ўсім жыццёва важным — электраэнергіяй, цяплом, газам, прадуктамі харчавання.

Не дапушчана разбурэння прамысловасці і сельскай гаспадаркі, культуры, навукі, адукацыі. Захаваны кіруемасць эканомікі, сацыяльныя заваёвы народа. Забяспечана нацыянальная згода ў грамадстве. Мы жывём у міры і дружбе з іншымі народамі.

У многім удалося пераадолець бар'еры ў адносінах Беларусі і Расіі, зрабіць першыя крокі да нашага эканамічнага аб'яднання. **Мы разам перамаглі фашызм, мы разам выйдзем з крызісу, мы разам павінны ісці ў будучыню!**

Шчырае дзякуй усім вам, усяму народу за тое, што ў цяжкі перыяд гісторыі Вы праявілі вялікую мудрасць і цярплівасць, самаахвярную працу і веру ў нашу Беларусь. Гэта дае мне сілы і ўпэўненасць у тым, што мы пераадолеем усе цяжкасці і перашкоды на шляху да дастойнага і шчаслівага жыцця.

Я звяртаюся да народа Беларусі, Саветаў усіх узроўняў, прафесійных саюзаў, усіх партый і рухаў з заклікам аб'яднаць намаганні для пераадолення крызісу, вываду рэспублікі на шлях нацыянальнага росквіту. Я не належу ні да адной з партый і буду абараняць інтарэсы ўсіх грамадзян незалежна ад іх палітычных поглядаў, ідэалагічных і рэлігійных перакананняў. Для мяне інтарэсы народа — вышэй за ўсё.

Лічу, што прэзідэнт павінен сумленна служыць свайму народу, быць гарантам Канстытуцыі, правоў і свабод грамадзян. Я ствару ўсе ўмовы для адраджэння і развіцця нацыянальнай культуры, беларускай мовы. Гарантую права вызнаваць любую рэлігію.

Народ Беларусі павінен жыць дастойна, без страху за будучыню, ганарыцца сабой і сваёй Радзімай!

Я буду рашуча і бескампраміснa весці барацьбу з карупцыяй і злачыннасцю. Забяспечу недатыкальнасць асобы, абарону чалавека ад умяшання ў яго асабістае жыццё.

Наш шлях — шлях цывілізаванай гуманнай нацыі, шлях без разбурэння дасягнутых сацыяльных заваёў, шлях разумных пераўтварэнняў нашага жыцця без збяднення народа.

Я рашуча выступаю СУПРАЦЬ разбурэння нацыянальнага інтэлектуальнага патэнцыялу — залатога фонду рэспублікі, зніжэння грамадскай значнасці творчай працы, эміграцыі інтэлігенцыі.

Я не дапушчу праяўленняў ваяўнічага нацыяналізму і шавінізму, палітычнай канфрантацыі з суседнімі і іншымі дзяржавамі. Распальванне нацыянальнай варожасці лічу вельмі цяжкім злачынствам. У Беларусі няма і ніколі не будзе грамадзян "другога гатунку". Я адхіляю насілле як спосаб вырашэння палітычных і міжнацыянальных праблем.

Я супраць эканамічнай самаізаляцыі, непрадуманых сацыяльна-эканамічных эксперыментаў, ілжэрэформаў.

Я буду паслядоўна і прынцыпова дабівацца збліжэння, умацавання і развіцця супрацоўніцтва з народамі Расіі, Украіны, іншых дэмакратычных дзяржаў сусветнага супольніцтва.

Будучыня нашай нацыі — гэта здароўе і дабрабыт нашых дзяцей сёння. Я гарантую асаблівую ўвагу прэзідэнта да аховы мацярынства і дзяцінства. Буду дабівацца дадатковых ільгот жанчыне-працаўніцы, жанчыне-маці. Я прапаную нацыянальную праграму "Будучыня Беларусі", прызначаную не толькі захаваць, але і развіць генафонд нацыі.

Народ Беларусі павінен жыць дастойна, без страху за будучыню, ганарыцца сабой і сваёй Радзімай!

Рэспубліцы Беларусь — новую сацыяльна-эканамічную сістэму арганізацыі грамадства

У аснову новай сацыяльна-эканамічнай сістэмы арганізацыі грамадства пакладзены патрабаванні Канстытуцыі, прынцыпы нацыянальнай бяспекі, эканамічнай эфектыўнасці і сацыяльнай справядлівасці, неабходнасць гарманізацыі інтарэсаў усіх слаёў грамадства.

Эканамічныя пераўтварэнні — для кожнага чалавека, для ўсяго народа

Лічу неабходным дабіцца прыярытэту эканамічных інтарэсаў над палітычнымі, стварыць сістэму цывілізаванага кіравання эканомікай без адміністрацыйных абмежаванняў.

Стварэнне новай сацыяльна-эканамічнай сістэмы арганізацыі грамадства ў Беларусі я звязваю са структурнымі пераўтварэннямі ва ўсіх галінах, і перш за ўсё з упарадкаваннем адносін уласнасці, аптымізацыяй грашова-крэдытнай сістэмы, фінансавых адносін, падатковай палітыкі, укараненнем новай структуры нацыянальнай эканомікі і знешнеэканамічных сувязей, з удасканаленнем кіравання дзяржавай, сацыяльнай абаронай насельніцтва.

Прыватызацыя пад кантролем дзяржавы будзе зарыентавана на вырашэнне задач выхаду з крызісу, структурнага пераўтварэння і стабілізацыі эканомікі, павышэнне яе эфектыўнасці і дабрабыту народа. Я за народную прыватызацыю.

У гэтых мэтах будуць:

— дакладна ўстаноўлены прававыя адносіны ўласнасці;

— спрошчаны працэдуры прыватызацыі ў інтарэсах чалавека працы;

— ажыццёўлена пераразмеркаванне дзяржаўнай уласнасці паміж рэспубліканскай і мясцовай на карысць апошняй;

— канкрэтна вызначаны статус дзяржаўнага прадпрыемства,умовы валодання, карыстання і распараджэння дзяржаўнай маёмасцю;

— сфарміравана інфраструктура сацыяльна арыентаванай рынкавай эканомікі;

— створаны рэспубліканскія залогавыя фонды, якія стануць гарантамі для буйных айчынных і замежных інвестараў.

Дзяржаўнае рэгуляванне эканомікі

Лічу неабходным захаваць за дзяржавай кіраванне базавымі і сацыяльна значнымі галінамі: паліўна-энергетычным комплексам, фінансамі, транспартам, сувяззю, навукай і адукацыяй, сацыяльным забеспячэннем, экалогіяй і прыроднымі рэсурсамі.

Прэзідэнтам і ўрадам будуць забяспечаны:

— кіраванне дзяржаўнымі прадпрыемствамі і сферамі, якія не падлягаюць прыватызацыі;

— рэарганізацыя і перапрафіляванне дзяржаўных прадпрыемстваў, зыходзячы з канцэпцыі стварэння новай нацыянальнай эканомікі;

— кіраванне дзяржаўнымі інвестыцыямі і субсідыямі;

— кіраванне занятасцю насельніцтва і працаўладкаваннем моладзі, не дапускаючы масавага беспрацоўя.

Будуць заканадаўча ўстаноўлены дакладныя і справядлівыя крытэрыі размеркавання фінансавых і іншых відаў рэсурсаў паміж цэнтральнымі і мясцовымі органамі ўлады.

Грашова-крэдытная, фінансавая, валютная і падатковая палітыка

У новай сацыяльна-эканамічнай сістэме арганізацыі грамадства і сацыяльна арыентаванай рынкавай эканоміцы банкаўскай сістэме адводзіцца значная роля.

Будзе ўдасканалена банкаўскае заканадаўства, укаранена новая сістэма кіравання Нацыянальным банкам і грашова-крэдытнымі адносінамі ў інтарэсах развіцця эканомікі рэспублікі. Будзе забяспечана дзяржаўная падтрымка базавых і сацыяльна значных галін.

Рэалізую комплекс антыінфляцыйных мераў, у тым ліку:

— аднаўленне разбураных фінансава-эканамічных адносінаў;

— загрузка эфектыўных вытворчых магутнасцей;

— правядзенне індэксацыі пенсій і ўкладаў насельніцтва, абмежаванне росту цэн;

— увядзенне новага механізма крэдытавання эканомікі і насельніцтва;

— стымуляванне інвестыцыйнай дзяржаўнай дзейнасці;

— кантроль за фарміраваннем цэн і тарыфаў на асобныя віды харчавання і паслуг;

— развіццё зон свабоднага прадпрымальніцтва і гандлю.

Прыкладу ўсе намаганні для ўкаранення прагрэсіўнай сістэмы падаткаабкладання, развіцця фінансавых адносінаў і рынку каштоўных папер.

Будуць створаны ўсе ўмовы для прыцягнення валютных інвестыцый.

Структурная перабудова прамысловасці

Першачарговая задача — прыпыненне крызісных з'яў і стабілізацыя вытворчасці. Стратэгічная мэта — уваходжанне Рэспублікі Беларусь у сістэму сусветнай гаспадаркі.

Будуць створаны ўмовы для стымулявання нарошчвання выпуску прадукцыі айчынных і замежных інвестыцый. Навукова-тэхнічны і вытворчы патэнцыял абароннай прамысловасці будзе зарыентаваны на навукаемістыя тэхналогіі, тэхнічнае пераўзбраенне эканомікі, патрэбы сацыяльнай сферы, выпуск тавараў народнага спажывання.

Я асабіста ўзначалю работу па структурнаму пераўтварэнню гаспадарчага комплексу і не дапушчу банкруцтва прадпрыемстваў, якія вырабляюць неабходную людзям прадукцыю, забяспечу ім дапамогу і падтрымку.

Для фарміравання рынку і развіцця прадпрымальніцтва мной будуць гарантаваны свабода выбару напрамкаў і сфераў дзейнасці, уключаючы знешнеэканамічную, роўнасць суб'ектаў гаспадарання і падтрымка малога і сярэдняга бізнесу ў інтарэсах усяго грамадства.

Асаблівую ўвагу ўдзялю прававой абароне і эканамічнай падтрымцы прамысловасці, сельскай гаспадаркі і прадпрымальніцтва, а таксама абароне нашых таваравытворцаў ад нерацыянальнага імпарту.

Будуць зніжаны падаткі на ўвоз сучасных тэхналогій, абсталяванне для сельскай гаспадаркі і прамысловасці, а таксама важных для насельніцтва спажывецкіх тавараў.

Пры пераходзе да рынкавых адносін забяспечу дзяржаўны антыманапольны кантроль, не дапушчу адміністрацыйнага ўмяшання ў прадпрымальніцкую дзейнасць.

Вернем зямлі гаспадара — адродзім вёску

Я гарантую дзяржаўную падтрымку сельскай гаспадарцы.

Лічу, што чалавек, які працуе на зямлі, павінен мець магчымасць свабодна рэалізаваць сваю прадукцыю і жыць дастойна за кошт сваёй працы. Кіруючыся гэтым прынцыпам, выступаю за пераход да сучаснай шматукладнай сельскай гаспадаркі, у якой узаемна дапаўняюць адна адну розныя формы ўласнасці — дзяржаўная, кааператыўная, прыватная.

Я за захаванне калгасаў і саўгасаў, падтрымаю іх добраахвотнае пераўтварэнне ў акцыянерныя прадпрыемствы. Я за фарміраванне надзейнай фермерскай структуры вытворчасці. Я за развіццё моцных асабістых падсобных гаспадарак і вызваленне іх ад падаткаў.

Забяспечу фінансавую падтрымку сельскагаспадарчых і аграпрамысловых прадпрыемстваў, увядзенне ў сельскай гаспадарцы толькі двух відаў падаткаў — дыферэнцыраванага на зямлю і на маёмасць.

Не дапушчу спекуляцыі зямлёй, адміністрацыйнага ўмяшання ў дзейнасць гаспадарак. Тут будуць дзейнічаць толькі эканамічныя рычагі, прынцып справядлівага парытэту цэн.

Кваліфікаваныя кадры вёскі — наша нацыянальная гордасць. Яны прызначаны забяспечыць патрэбу рэспублікі ў харчаванні. На іх плячах — правядзенне разумных пераўтварэнняў у вёсцы.

Лічу неабходным увесці дзяржаўнае фінансаванне перспектыўных галін сельскагаспадарчай вытворчасці — элітнага насеннятводства і племяннoй жывёлагадоўлі, вытворчасці льну, укараненне перадавых і экалагічна чыстых тэхналогій.

Я забяспечу сацыяльнае адраджэнне вёскі.

Урад для народа, а не народ для ўрада!

Гэты прынцып нацыянальнага героя Кастуся Каліноўскага лічу асноўным пры фарміраванні новай сістэмы дзяржаўнага кіравання.

Лічу сваім свяшчэнным абавязкам забяспечыць безумоўнае выкананне Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь.

Буду дабівацца вяршэнства на практыцы не ўлады, а законаў,захавання правоў і свабод асобы, а не іх абмежавання дзяржавай, роўнасці ўсіх грамадзян перад законам незалежна ад займаемай пасады. Будзе забяспечана моцная дысцыпліна выканання прынятых законаў і рашэнняў на ўсіх узроўнях.

Я буду рашуча і паслядоўна весці бескампрамісную барацьбу са злачыннасцю і карупцыяй.

Кіруючыся Канстытуцыяй, я прапаную народу новы Кабінет Міністраў з ліку кампетэнтных, высокаадукаваных і аўтарытэтных людзей, адданых прынцыпам дэмакратыі, нацыянальнага суверэнітэту. Гатовы запрасіць у састаў урада лепшых спецыялістаў ад розных партый і рухаў.

Бяспека грамадзян і дзяржавы, вырашэнне праблем экалогіі — гэта парадак у нашым агульным доме

Прэзідэнт будзе гарантам бяспекі грамадзян і дзяржавы. Я ствару надзейную сістэму нацыянальнай бяспекі. Рэспубліка прыме ўдзел у сістэме калектыўнай бяспекі краін СНД. Будаўніцтва Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь, падтрыманне іх боегатоўнасці будуць ажыццяўляцца ў інтарэсах народа ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і ваеннай дактрынай дзяржавы.

Буду цвёрда абараняць усімі законнымі сродкамі асабістую бяспеку кожнага грамадзяніна, кожнай сям'і, усіх суб'ектаў гаспадарання. Забеспячэнне бяспекі, законнасці, умацаванне правапарадку, абарона правоў чалавека — важнейшая функцыя прэзідэнта, прыярытэтная агульнародная задача.

Катастрофа на Чарнобыльскай АЭС — буйнейшая трагедыя чалавецтва. Разам з усімі [illegible] экалагічным станам нашай дзяржавы.

Я выступлю ініцыятарам прыняцця закона аб нацыянальнай экалагічнай бяспецы. Буду дабівацца канцэнтрацыі [illegible] і рэсурсаў, выдзяляемых рэспублікай і сусветным супольніцтвам на ліквідацыю гэтай страшэннай бяды, на аднаўленне здаровага навакольнага асяроддзя, вывад шкодных вытворчасцей.

Даб'юся, каб кожны чалавек меў права на судовую абарону і матэрыяльную кампенсацыю за ўрон, нанесены яго здароўю ў выніку шкодных экалагічных уздзеянняў.

Нам наканавана жыць на зямлі, якая апалена Чарнобылем. Я як прэзідэнт зраблю ўсё, каб у гэтых цяжкіх умовах не толькі захаваць нацыю, але і стварыць умовы для яе развіцця.

Сацыяльную палітыку — у інтарэсах усіх і кожнага

Фарміраванне новай сацыяльна-эканамічнай сістэмы арганізацыі грамадства немагчыма без моцнай дзяржаўнай сацыяльнай палітыкі прэзідэнта.

Прапануемая мною новая сацыяльная палітыка прадугледжвае:

— захаванне сацыяльных заваёў народа, індэксацыю ў 1994-1995 гадах пенсій і ўкладаў грамадзян;

— стварэнне ўмоў усім працаздольным грамадзянам для рэалізацыі права на працу з гарантыяй пры гэтым абароны іншых правоў і свабод;

— заканадаўчае рэгуляванне звышвысокіх даходаў праз сістэму прагрэсіўнага падаткаабкладання з мэтай ліквідацыі маёмаснага расслаення і эканамічнай няроўнасці грамадзян;

— заканадаўчую гарантыю пражытачнага мінімуму з вызначэннем дакладнага механізма яго змянення;

— павелічэнне аб'ёмаў уводу жылля за кошт дзяржавы і іншых крыніц, гарантыю сацыяльна неабароненым грамадзянам Беларусі дзяржаўнага жылля.

Я выступаю за ўдасканаленне сістэмы пенсіённага забеспячэння. Асаблівую ўвагу ўдзялю ўвядзенню сацыяльных дапамог хворым, інвалідам, адзінокім маці і мнагадзетным сем'ям, дзецям-сіротам, маці загінуўшых сыноў, ветэранам.

Будзе ўкаранёна сістэма шматмэтавых крэдытаў для моладзі і маладых сем'яў: на атрыманне прафесіі і павышэнне кваліфікацыі, набыццё жылля, абзавядзенне маёмасцю.

Адной з важнейшых задач дзяржавы стане падтрымка прэстыжу сям'і, ролі жанчыны-маці — выхавальніцы нашых дзяцей. Ужо ў 1994 годзе ўвяду спецыяльныя дзяржаўныя мэтавыя ўклады для кожнага нованароджанага грамадзяніна Беларусі на набыццё жылля.

Асаблівая ўвага будзе ўдзелена ахове здароўя, павышэнню яго эфектыўнасці і якасці. Гарантую даступнае бясплатнае медыцынскае абслугоўванне для ўсіх слаёў і груп насельніцтва. Развіццё платных формаў аховы здароўя будзе ісці паралельна, не ўзамен дзяржаўнай бясплатнай. Будуць уведзены ў гэтай сферы новыя формы фінансавання, палепшаны пастаўкі медыкаментаў, абсталявання, якія выпускаюцца за кошт канверсіі, а таксама забяспечана павышэнне даходаў медыцынскіх работнікаў.

Дзяржава будзе гарантам кампенсацыі рызыкі ваеннаслужачых, работнікаў праваахоўных органаў, якія нясуць нялёгкую службу па забеспячэнню бяспекі народа і дзяржавы. Перад звальненнем у запас кожны ваеннаслужачы зможа прайсці перападрыхтоўку на грамадзянскую прафесію. Гарантую прадастаўленне льгот ваеннаслужачым у пенсіённым і жыллёвым забеспячэнні.

Асаблівую ўвагу ўдзялю праблеме занятасці моладзі. Будзе гарантавана працаўладкаванне выпускнікам ВНУ і тэхнікумаў. Памер стыпендыі студэнтам будзе ўстаноўлены не ніжэйшы за ўзровень мінімальнай зарплаты.

Унясу прапанову аб амністыі для асобных катэгорый грамадзян.

Буду падтрымліваць развіццё фізкультуры і спорту, алімпійскага руху. Мы ганарымся нашымі выдатнымі спартсменамі, алімпійцамі.

Важную ролю адводжу партнёрству паміж урадам, наймальнікамі і прафсаюзамі, іншымі грамадскімі інстытутамі.

Культуры, адукацыі, навуцы — прыярытэтнае развіццё

Вышэйшай каштоўнасцю нашага грамадства і дзяржавы павінен стаць чалавек! Рэспубліка Беларусь павінна ўвайсці ў сусветную сістэму адукацыі, навукі і культуры.

У сферы адукацыі я прапаную:

— стварэнне сістэмы сучаснага дашкольнага выхавання і школьнай адукацыі, накіраванай на фарміраванне высокамаральнай асобы, прывіццё духоўнасці, патрыятызму, павагі да бацькоў, старэйшага пакалення. Забяспечу значнае павышэнне даходаў настаўнікаў;

— развіццё адкрытай дзяржаўнай прафесійна-тэхнічнай адукацыі, дзе чалавек зможа атрымаць сучасную рабочую прафесію.

Моладзь на конкурснай аснове будзе мець магчымасць за кошт дзяржавы вучыцца ў дзяржаўных навучальных установах, а таксама ў вядучых замежных навучальных цэнтрах. Кожны навучэнец, які мае патрэбу, будзе забяспечаны інтэрнатам і карыстацца льготай на аплату жылля.

Гарманічнае развіццё беларускай нацыі не ўяўляю ў адрыве ад вялікай рускай культуры, рускай мовы. Я выступаю за стварэнне адкрытага славянскага універсітэта. Падтрымаю развіццё школ з выкладаннем на нацыянальных мовах на аснове адзіных дзяржаўных праграм.

Буду дабівацца структурнай перабудовы навукі і канцэнтрацыі намаганняў галіновых і акадэмічных НДІ на вырашэнні прыярытэтных праблем. Забяспечу першачарговае фінансаванне фундаментальнай навукі на аснове дзяржаўных заказаў.

Гарантую навуковым работнікам дастойнае матэрыяльнае забеспячэнне, выплаты за вучоныя ступені, абарону аўтарскіх правоў вучоных і вынаходнікаў.

Стан культуры — паказчык маральнага здароўя нацыі!

Карыстаючыся ўсімі магчымасцямі, якія ёсць у прэзідэнта, буду дабівацца адраджэння ўсіх нацыянальных культур, беларускай мовы, традыцый, маральных каштоўнасцей, забяспечу захаванасць помнікаў культуры, архітэктуры, мастацтва і гісторыі.

Буду садзейнічаць стварэнню ў замежных краінах цэнтраў беларускай культуры, развіваць адносіны з беларускай дыяспарай.

Буду змагацца супраць пранікнення ў Беларусь нізкапробнай культуры, разбурэння навуковай, культурнай, інфармацыйнай прасторы.

Забяспечу дзяржаўную фінансавую падтрымку культуры, навукі, адукацыі.

Беларусь адкрытая для ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва

У аснову знешняй палітыкі будуць пакладзены агульнапрызнаныя прынцыпы і нормы міжнароднага права, адмаўленне ад выкарыстання сілы і пагрозы прымянення сілы.

Умацаванне дзяржаўнасці, суверэнітэту, выкарыстанне геапалітычнага становішча Рэспублікі Беларусь — неабходная аснова ўваходжання Беларусі ў сістэму новых міжнародных адносін.

Першарадную ўвагу буду ўдзяляць умацаванню ўзаемавыгаднага палітычнага і эканамічнага саюза з Расіяй і Украінай — надзейнага ядра СНД, а таксама развіццю сяброўскіх, раўнапраўных адносін з усімі дзяржавамі.

Істотным крокам будзе інтэграцыя Рэспублікі Беларусь у еўрапейскую і міжнародную сістэмы палітычных і гандлёва-эканамічных адносін.

Выкладзеная праграма будзе рэалізавана ў два асноўныя этапы.

Першы — 1994-1995 гады — стабілізацыя эканомікі, выхад з крызісу, моцная сацыяльная палітыка ў інтарэсах людзей; другі — 1996-1997 гады — інтэнсіўныя структурныя пераўтварэнні эканомікі і дзяржаўнай будовы, раўнапраўнае сусветнае партнёрства, значнае павышэнне дабрабыту людзей.

Дарагія суайчыннікі!

Кожнаму з нас у дзень выбараў прэзідэнта Рэспублікі Беларусь трэба будзе прыняць важнае рашэнне. Ад таго, каго вы выберaце прэзідэнтам, залежыць ваша будучыня, будучыня вашых дзяцей і ўнукаў.

Я ўсё сваё жыццё добрасумленна служу свайму народу. У ходзе падрыхтоўкі праграмы, сустрэч з людзьмі многае прыйшлося пераасэнсаваць і пераацаніць. Як вывесці Беларусь з крызісу? Як зрабіць жыццё народа бяспечным і шчаслівым? Вырашэнне гэтых праблем у многім прапанавана ў маёй праграме.

Думаю, што выкажу думку большасці суграмадзян, калі скажу, што сёння нам для выхаду з крызісу патрэбны моцная выканаўчая ўлада, дысцыпліна і адказнасць. У поўнай меры ўсведамляю, што ўсю адказнасць за ўвасабленне гэтай праграмы павінен узяць на сябе прэзідэнт.

Мой вопыт, паўнамоцтвы, дадзеныя Канстытуцыяй прэзідэнту, даюць мне ўпэўненасць у тым, што прапанаваная народу праграма будзе выканана.

Заяўляю аб сваім намеры канстытуцыйным шляхам атрымаць ваш давер на выбарах першага прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Народная газета

Эканамічная праграма кандыдата ў Прэзідэнты Зянона Пазьняка

I. Якую "спадчыну" атрымае З.Пазьняк ад урада В.Кебіча?

Урад Кебіча атрымаў ад Вярхоўнага Савета ўсе неабходныя паўнамоцтвы для ажыццяўлення рыначных рэформ, стабілізацыі і росту эканомікі краіны. Прайшло чатыры гады.

За гэты час:

— вытворчасць знізілася больш чым на 50%;

— інфляцыя перавысіла 50% у месяц;

— знешняя запазычанасць вырасла да паўтара мільярда долараў і штогод павялічваецца яшчэ на мільярд;

— цэны на асноўныя спажывецкія тавары вырaслі ў 3000 разоў;

— за мяжой жабрацтва апынуліся 7 з 10 жыхароў Беларусі.

Згублена самае каштоўнае — час. 1991—1992 гады былі найбольш спрыяльнымі для рэфармавання нацыянальнай эканомікі. Тады было магчыма правесці глыбокую структурную перабудову эканомікі нашай краіны са значна меншымі стратамі, стварыць новыя працоўныя месцы, вырабляць канкурэнтаздольную прадукцыю і забяспечыць высокі дабрабыт насельніцтва Беларусі.

Урад не толькі не пачаў рэфармавання эканомікі ў гэтым кірунку, але ён нават не мае дакладнага ўяўлення, як гэта рабіць.

II. Прычыны крызісу эканомікі

1. Свядомае нежаданне ўрада праводзіць незалежную эканамічную палітыку, адсутнасць у большасці Вярхоўнага Савета палітычнай волі, каб вызначыць кірунак развіцця краіны.

2. Парушэнне базавых эканамічных дачыненняў уласнасці. Эканоміка заставалася нярынычнай, а ў яе спрабавалі ўвесці рыначныя механізмы і паказчыкі. Гэта прывяло да страты кіравальнасці і анархіі ў вытворчасці, да парушэння адносін меры працы і спажывання, вынікам чаго сталі спекуляцыя, спад вытворчасці, інфляцыя.

3. Паслядоўнае разбурэнне грашовай і крэдытна-фінансавай сістэмы.

4. Знешнеэканамічная палітыка, накіраваная супраць уласнага (унутранага) вытворцы, асабліва супраць нашых сялян.

5. Захаванне татальнай дзяржаўнай уласнасці як у прамысловасці, так і фактычна ў сельскай гаспадарцы.

6. Адсутнасць мэт і праграмы пераводу народнай гаспадаркі на іншыя прынцыпы, на іншы спосаб вытворчасці, заснаваны на свабоднай рынычнай эканоміцы.

III. Чаму Беларусі патрэбен рынак?

Як сведчыць вопыт развіцця ўсіх перадавых краін свету, няма іншых тэхналогій у эканоміцы, іншых механізмаў, акрамя рынку, каб дакладна інфармаваць, ці патрэбна камусьці выробленая прадукцыя, і аб'ектыўна інфармаваць пра эфектыўнасць працы прадпрыемстваў.

IV. Галоўныя прынцыпы рэформы

— **Канстытуцыйнасць.** У адпаведнасці з артыкулам 1 Канстытуцыі "... Рэспубліка Беларусь валодае вяршэнствам і паўнатой улады на сваёй тэрыторыі, самастойна ажыццяўляе ўнутраную і знешнюю палітыку.

Рэспубліка Беларусь абараняе сваю незалежнасць і тэрытарыяльную цэласнасць, канстытуцыйны лад, забяспечвае законнасць і правапарадак".

Рэфармаванне беларускай эканомікі будзе адпавядаць патрабаванням Канстытуцыі і жыццёвым інтарэсам нашага народа.

— Для гэтага неабходна **прысутнасць усіх чыннікаў, што вызначаюць дзяржаўнасць Рэспублікі Беларусь**: мяжы, мытні, сваёй валюты і банкаўскай сістэмы з цэнтральным эмісійным банкам, магчымасці абараняць дзяржаўны суверэнітэт (нацыянальнага войска).

— **Непарушнасць прынцыпаў недатыкальнасці ўласнасці і захавання права ўласнасці.** Кожны павінен быць упэўнены, што сумленна набытае ніхто і ніколі ў яго не адбярэ.

— **Раздзяленне для дзяржаўнага сектара функцый улады і ўласнасці** (уладныя функцыі перадаюцца акцыянерным холдынгавым кампаніям і канцэрнам, а маёмасныя — Міністэрству па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю; уласнасць на зямлю вызначаецца ў адпаведнасці з законам аб зямлі).

— **Заканадаўчае фарміраванне рынычных дачыненняў пры роўнасці ўсіх форм уласнасці**, якімі забяспечваюцца:

а) свабода эканамічнай і гаспадарчай дзейнасці фізічным і гаспадарчым асобам;

б) свабода спажывання суб'ектам на рынку;

в) стварэнне ўмоў для забеспячэння канкурэнцыі.

— **Стварэнне прыватнага (недзяржаўнага) сектара эканомікі Беларусі шляхам правядзення раздзяржаўлення і прыватызацыі**, дзяржаўная палітыка падтрымкі прадпрымальніцкай дзейнасці.

— **Прыняцце ўзроўню ваенных расходаў не больш чым за 6 працэнтаў** валавога ўнутранага прадукту.

— Дзяржаўная палітыка **рэструктурызацыі эканомікі краіны і выбарачнай падтрымкі** асобных прадпрыемстваў і галін вытворчасці, якія маюць рэальныя шанцы выхаду на сусветны рынак з канкурэнтаздольнай прадукцыяй.

— Правядзенне **валютнай рэформы і заканадаўчае замацаванне грашовай адзінкі Рэспублікі Беларусь** у якасці адзінага плацежнага сродку.

— Фарміраванне **падатковай сістэмы, накіраванай на падтрымку вытворчасці**, правядзенне актыўнай інвестыцыйнай палітыкі і павелічэнне амартызацыйных адлічэнняў.

— **Актыўная і адрасная сацыяльная палітыка, накіраваная на падтрымку неабароненых слаёў насельніцтва** за кошт сродкаў дзяржаўнага і мясцовых бюджэтаў.

— Гарантаванае **пагашэнне запазычанасці дзяржавы перад грамадзянамі за кошт сродкаў ад прыватызацыі** дзяржаўнай уласнасці, а таксама за кошт нерухомасці.

— Ажыццяўленне **новай бюджэтнай палітыкі**, у аснове якой:

а) фарміраванне бюджэту знізу, з узроўню мясцовага самакіравання,

б) атрыманне даходаў ад дзяржаўнай уласнасці,

в) адмова ад датацый вытворцам пры адначасовай падтрымцы малазабяспечаных грамадзян,

г) скарачэнне выдаткаў на ўтрыманне дзяржаўнага апарату,

д) выдзяленне дастатковых сродкаў для забеспячэння правапарадку, абароны жыцця і здароўя грамадзян, гарантыі права ўласнасці і абароны самой уласнасці фізічных і юрыдычных асоб,

ж) фінансаванне адраджэння культуры, развіцця навукі, адукацыі, аховы здароўя,

з) фінансаванне праграм ліквідацыі наступстваў чарнобыльскай катастрофы і стварэння сістэмы экалагічнай бяспекі.

V. Унутраная эканамічная палітыка

Унутраная эканамічная палітыка будзе ствараць умовы для стабілізацыі эканомікі і дасягнення дабрабыту грамадства. Сродак дасягнення гэтых мэт — пераход эканомікі Беларусі да рынычных дачыненняў. Асаблівая ўвага будзе накіравана на развіццё недзяржаўнага сектара эканомікі, на падтрымку малога і сярэдняга бізнесу.

Адбудзецца хуткі пераход на свабодную куплю і продаж усіх тавараў і рэсурсаў. Гэта — ключавая ўмова правядзення рэформ, якая забяспечвае эканамічны парадак і дае вытворцам сапраўдныя веды аб патрэбах грамадства ў канкрэтных таварах, рэсурсах і працоўнай сіле. Без пераходу да поўнай самастойнасці прадпрыемстваў у гаспадарчай дзейнасці на аснове атрымання максімальнай выгады ўсе астатнія пытанні — сацыяльная абарона, прыватызацыя, харчовыя пытанні, канверсія і інш. — не могуць быць вырашаны.

Свабодны гандаль будуецца на гандлёвых здзелках, і інструментам яго абслугоўвання з'яўляюцца грошы. Таму будзе прынята грашова-крэдытная палітыка, якая разам з іншымі мерамі панізіць узровень інфляцыі да 2—3 працэнтаў у месяц. Дзеля гэтага будзе праведзена грашовая рэформа, якая ўключае стварэнне мытнай тэрыторыі, набыццё валютных рэзерваў, падрыхтоўку адпаведнай фінансавай інфраструктуры, вырашэнне тэхнічных пытанняў эмісіі наяўных грошай, падрыхтоўку нарматыўнай базы. На першым этапе статус нацыянальнай валюты будзе нададзены разліковым білетам Нацыянальнага банка.

Галоўным сродкам забеспячэння "здаровых" грошай будзе перавод усіх прадпрыемстваў, незалежна ад форм уласнасці, на камерцыйныя прынцыпы дзейнасці. Таксама ўводзіцца ў дзеянне закон аб банкруцтве з усімі патрэбнымі механізмамі яго рэалізацыі.

Іншыя неабходныя захады:

— Заканадаўчае афармленне дзяржаўнага доўгу, працэдур яго фарміравання і крыніц пагашэння. Рэалізацыя механізмаў эмісіі і размяшчэння дзяржаўных і муніцыпальных каштоўных папер, у тым ліку і кароткатэрміновых.

— Аднясенне на дзяржаўны доўг кампенсацый укладаў насельніцтва, жыллёва-будаўнічых кааператываў, часткова пенсіённага фонду.

— Ажыццяўленне новай палітыкі заработнай платы і даходаў для работнікаў дзяржаўнага сектара эканомікі і бюджэтных устаноў, у аснове якой — прынцып роўнай аплаты працы пры аднолькавай кваліфікацыі, якасці і інтэнсіўнасці.

— Антыманапольная палітыка і кантроль дзяржавы за ўмовамі, якія забяспечваюць канкурэнцыю вытворцаў.

— Жыллёвая палітыка, арыентаваная пераважна на будаўніцтва індывідуальных жылых дамоў з выкарыстаннем дзяржаўных сродкаў дзеля стварэння інжынернай інфраструктуры ў раёнах будаўніцтва і сродкаў грамадзян для будаўніцтва дамоў. Для забеспячэння фінансавых магчымасцей такога будаўніцтва ўсім жадаючым ствараюцца іпатэчныя фінансавыя інстытуты.

Падрыхтоўка і ажыццяўленне дзяржаўнай энергетычнай праграмы, накіраванай на ўзнаўленне і развіццё ўласных генерыруючых магутнасцей. Прыняцце тарыфнай палітыкі, якая будзе змушаць да энергазберажэння, а таксама дзяржаўных стандартаў, якія вызначаюць абавязковыя ўмовы рэсурсазберажэння.

— Правядзенне дзейснай дэмаграфічнай палітыкі, падтрымка жанчын, дзяцей, маладых сем'яў.

— Эфектыўная міграцыйная палітыка ў інтарэсах нашай дзяржавы.

Беларусь мае сур'ёзныя сыравінныя рэсурсы і карысныя выкапні. Таму будзе падрыхтавана дзяржаўная праграма развіцця чорнай, каляровай і рэдказямельнай металургіі, дадатковага разведвання тэрыторыі Беларусі на энерганосьбіты. Да прапанаваных тэхналогій павінны прад'яўляцца жорсткія экалагічныя патрабаванні. Будзе заключаны шэраг дагавораў аб канцэсіях здабычы сыравіны і энерганосьбітаў на тэрыторыі іншых дзяржаў.

VI. Зямельная рэформа

Зямля — галоўны, стратэгічны рэсурс любой дзяржавы. Зямля — прастора ствральнай дзейнасці чалавека, асяроддзе, у якім ён жыве, сродак вытворчасці ў сельскагаспадарчай дзейнасці.

Рэспубліка Беларусь — буйная дзяржава ў цэнтры Еўропы з умераным клімтам — валодае вялікім патэнцыялам гэтага рэсурсу.

Стаўленне да зямлі, распараджэнне зямлёй павінна быць ашчаднае, навукова абгрунтаванае, эканамічна эфектыўнае.

Асаблівы сэнс набывае зямельная палітыка цяпер, калі наша грамадства павінна перайсці ў новую якасць — грамадства рынычнай эканомікі, калі рэзка зніжаецца роля дзяржавы, калі некампетэнтнымі палітыкамі можа быць справакаваны абвальны, навукова і метадычна не падрыхтаваны працэс прыватызацыі зямлі. (Дарэчы, менавіта такую прыватызацыю пад прыкрыццём тэрміна "калектыўная ўласнасць" апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце ўдалося прадухіліць у 1992 г.) Неабходна разумная, навукова абгрунтаваная, жорсткая дзяржаўная палітыка. У структуры ўрада павінен быць камітэт, а на перыяд рэформ — міністэрства па зямельных рэсурсах.

Мы за прыватную ўласнасць на зямлю, за роўныя правы ўсіх грамадзян на прыватызацыю зямлі, але ж мы супраць таго, каб зямля зрабілася аб'ектам спекуляцыі ці апірышчам манапольнай карумпаванай улады наменклатуры (чыноўнікаў).

Неабходна новае зямельнае заканадаўства. Зямля павінна стаць таварам, але таварам своеасаблівым.

Галоўнай умовай для эканамічна эфектыўнага землекарыстання і сацыяльна справядлівай прыватызацыі зямлі з'яўляецца наяўнасць дакладнага дзяржаўнага зямельнага кадастру, інакш адбудзецца не прыватызацыя, а прыхватызацыя. Для вядзення дзяржаўнага зямельнага кадастру неабходна стварыць дзяржаўную службу, якая, не ўціскаючы правы мясцовай улады, забяспечыць агульнадзяржаўныя інтарэсы.

Мясцовая ўлада павінна мець уласныя фінансавыя магчымасці на здзяйсненне сацыяльных праграм. Гэтыя сродкі дасць падатак на зямлю — галоўная крыніца фарміравання бюджэту на сяле. Калгасы, саўгасы і іншыя землекарыстальнікі павінны не падмяняць мясцовую ўладу, а займацца гаспадарчай дзейнасцю, плацячы пры гэтым, як усе землекарыстальнікі, эканамічна абгрунтаваны, роўны для ўсіх падатак на зямлю.

Катэгарычна недапушчальная практыка набыцця права ўласнасці на зямлю праз аб'екты нерухомасці. Сёння, прыватызуючы трухлявы дом, можна аўтаматычна прыватызаваць участак зямлі нават у межах горада. Гэтая практыка будзе спынена.

Прапануючы аб'яднанне грашовых сістэм з Расіяй, некаторыя палітыкі не ўсведамляюць наступствы такого кроку. Аб'яднанне з дзяржавай, дзе ўжо створаны рынычныя структуры, іпатэчныя банкі, дзе ёсць вопыт прыватызацыі, у тым ліку зямлі, вядзе да сітуацыі, калі беларускі селянін альбо прадпрымальнік (якім нашы заканадаўцы не дазволілі стаць уласнікамі зямлі) можа застацца без зямлі на сваёй Бацькаўшчыне.

Прыватызацыя зямлі — не самамэта, а сродак павышэння эфектыўнасці гаспадарання, гэта гарантыя стварэння сеткі дробных прадпрыемстваў перапрацоўкі сельскагаспадарчай прадукцыі, а значыць — яе захаванне і падвышэння экспартнага патэнцыялу дзяржавы, гэта галоўная гарантыя любых капіталаўкладанняў (інвестыцый), а значыць — найпершая ўмова ажыўлення інвестыцыйнай дзейнасці і ўсёй эканомікі.

Рынак зямлі, які функцыяніруе праз сістэму іпатэчных банкаў і права на заклад зямлі, безэмісійная крэдытная палітыка — рэальны шлях выхаду з крызісу, шлях, які прайшлі ўсе развітыя дзяржавы. Беларусь вельмі багатая на зямельныя рэсурсы. Трэба толькі мудра імі распарадзіцца.

VII. Аграрная палітыка

Галоўная мэта аграрнай палітыкі — дабрабыт селяніна і эфектыўнасць ягонай працы.

Трэба вярнуць зямлі гаспадара, а грамадству — селяніна. У выніку вытворца атрымае свабоду прадпрымальніцкай дзейнасці, свабоду выбару — што і дзе вырабляць — без усялякага ўмяшальніцтва з боку дзяржавы. Усе формы арганізацыі вытворчасці — дзяржаўная, калектыўная і індывідуальная —будуць мець роўныя магчымасці. Калгасы, дзяржгасы і фермеры атрымаюць права самі вызначаць цэны на ўласную прадукцыю. Іх будзе рэгуляваць толькі рынак.

Кожны вытворца зробіцца гаспадаром уласнай прадукцыі і зможа прадаваць яе без усялякіх абмежаванняў з боку дзяржавы туды, дзе будзе найбольшая выгада. Будзе адменена заганная практыка прымусовага спагнання прадукцыі пад выглядам кантрактаў па нізкіх коштах.

Набыццё зямлі на льготных умовах у прыватную ўласнасць з правам перадачы ў спадчыну і продажу (акрамя як на мэты сельскагаспадарчай вытворчасці) — эканамічны абсурд. Ільготы магчымыя толькі для выдзялення зямельных участкаў сацыяльна малазабяспечаным слаям насельніцтва ў часовае (бестэрміновае) карыстанне ў акрэсленых законам межах. Што датычыць земляў сельскагаспадарчага прызначэння, то мы — прыхільнікі бясплатнай прыватызацыі зямлі для тых грамадзян і іх аб'яднанняў, якія жадаюць на зямлі працаваць, але толькі ў межах агульнарэспубліканскай нормы, пры ўмове, што бязвыплатна будзе прыватызавана не больш чым 30% усяго фонду земляў гэтай катэгорыі. Наступнае павелічэнне сельскагаспадарчых надзелаў — за кошт арэнды ў дзяржавы (з правам далейшага выкупу) на роўных умовах для ўсіх суб'ектаў гаспадарання незалежна ад форм уласнасці.

Наша краіна ўжо спазняецца ў барацьбе за рынкі збыту сельскагаспадарчай прадукцыі. Калі ў бліжэйшыя гады мы не створым эфектыўную канкурэнтаздольную сельскагаспадарчую вытворчасць, мы можам страціць нават свой унутраны рынак з-за высокага сабекошту прадукцыі нашых вытворцаў.

Цяперашнія гаспадаркі атрымаюць магчымасць трансфармавацца ў рынычныя структуры, добраахвотныя аб'яднанні ўласнікаў у формах таварыстваў, акцыянерных таварыстваў, саюзаў, асацыяцый і інш. Атрымаюць роўныя ўмовы для развіцця розныя формы арганізацыі вытворчасці — як калектыўныя, так і індывідуальныя.

Будуць дзейнічаць дзяржаўныя праграмы фінансавання тэхналагічнай рэканструкцыі, раўнамернага развіцця ўсіх сфер аграпрамысловай вытворчасці. У найкарацейшыя тэрміны будзе арганізавана сетка сельскіх іпатэчных банкаў, якія будуць крэдытаваць сельскагаспадарчую вытворчасць, будаўніцтва жылля і аб'ектаў сацыяльнага прызначэння пад заклад маёмасці.

Асаблівая ўвага будзе нададзена перапрацоўцы сельскагаспадарчай прадукцыі. У першую чаргу будуць прыватызаваны і акцыяніраваны ўсе дзяржаўныя мясакамбінаты, малакаперапрацоўчыя, цукровыя заводы, садоваагароднінныя і пад.прадпрыемствы. Сваю долю акцый у іх атрымаюць усе гаспадаркі. Будуць выдзелены льготныя крэдыты для набыцця абсталявання і будаўніцтва невялікіх перапрацоўчых прадпрыемстваў.

У мэтах больш эфектыўнага выкарыстання і надзейнага тэхнічнага забеспячэння ўсіх вытворцаў будзе прыватызавана ўся сельскагаспадарчая тэхніка. На базе цяперашніх цэхаў механізацыі гаспадарак будуць створаны сэрвісныя арганізацыі (станцыі), якія за аплату будуць абслугоўваць дзяржаўныя, калектыўныя, фермерскія гаспадаркі і прысядзібныя ўчасткі.

VIII. Знешнеэканамічная палітыка

Знешнеэканамічная палітыка накіроўваецца на стварэнне партнёрскіх дачыненняў перш-наперш з суседнімі краінамі. Беларусь імкнецца да заключэння з імі пагадненняў аб свабодным гандлі, аб мытных і валютных саюзах, аб стварэнні ўмоў дзеля ўзаемнай свабоды эканамічнай дзейнасці гаспадарчым суб'ектам, аб рэжыме найбольшага спрыяння ў гандлі, аб забеспячэнні гарантый права ўласнасці і абароны ўласнасці грамадзян і суб'ектаў гаспадарання на сваіх тэрыторыях, да стварэння ў перспектыве агульнага рынку.

Ліквідуецца манапалізм у кірунках знешняга гандлю, пашыраецца кола пастаўшчыкоў і пакупнікоў, што асабліва датычыцца энерганосьбітаў.

Прымаецца новая мытная палітыка, якая стымулюе экспарт тавараў, і новая ліцэнзійная палітыка, якая рэгламентуе імпарт.

Ствараецца адзіная свабодная эканамічная і афшорная зона на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, што зробіць яе прывабнай для эканамічнай дзейнасці, павялічыць колькасць рабочых месцаў і даходную частку дзяржаўнага бюджэту.

На ўсёй тэрыторыі Беларусі ствараецца свабодная банкаўская зона на аснове банкаўскага заканадаўства Швейцарскай канфедэрацыі, што зробіць нашу краіну прывабнай для замежных банкаў і інвестыцыйных кампаній.

Ствараецца сістэма міжнародных біржаў: фондавай, энерганосьбітаў, металаў, збожжавай і інш.

Праграмы кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь размешчаны ў парадку іх паступлення.

Глазами очевидца

III. Жить можно где хочешь, но отдыхать лучше всего на Кипре

(Окончание. Начало в номерах за 7 и 9 июня с.г.)

Тот, кто воспользовался услугами минской туристической фирмы "Алатан авиатур" (тел.: 29-32-61, 76-84-22) и побывал на Кипре, уверен, будет еще долго рассказывать своим друзьям-товарищам об этом удивительном уголке для отдыха. И не только для отдыха. В сегодняшнем репортаже я, как и обещал, подкину информацию тем, кто может отправиться на красивый, привлекательный остров в Средиземном море не только за шоколадным загаром, не только, чтобы поблаженствовать в чуть-чуть подсоленных, но приятно чистых и теплых водах, но и за тем, чтобы разрешить проблему отдыха для себя, своей семьи, своей фирмы, коллектива, как говорится, раз и навсегда.

Еще до отлета на Кипр я услышал от исполнительного директора "Алатан авиатура" Александра Нехая: "А вы знаете, что в окрестностях Лимассоля прямо на берегу моря можно купить дом или квартиру? При этом дешевле, чем в Москве или даже в Минске..." Скажу честно: и поверил, и не поверил. А потому уже в первые дни пребывания на острове заинтересовался: действительно ли здесь так дешево распродается недвижимость?

Журналистское любопытство было удовлетворено через каких-нибудь полчаса. Стоило пройти по центральной улице Лимассоля метров триста, как прямо на тротуаре увидел огромный щит, на котором по-русски было написано: "Мы хотим предложить вам для покупки и аренды роскошные дома и квартиры в наилучших местах на чудесном острове Кипр".

Не удержался — зашел в офис, хозяйкой которого оказалась милая брюнетка Джулли Женева, прекрасно говорящая на многих славянских языках. Она представляет ту самую фирму "LANDBRICK ESTATES LTD", одну из крупнейших на Кипре, которая уже двадцать пять лет занимается строительством и продажей жилья. Узнав, что я из Беларуси, любезно предложила ознакомиться с брошюрами-проспектами своей компании.

— У нас покупают дома и квартиры представители самых разных стран, но что-то не помню, чтобы были из Беларуси, — заметила тут же Джулли.

— А из России покупатели есть? — поинтересовался я.

— О, еще сколько! Богатые люди приезжают из Москвы...

Чтобы я поверил ее словам, Джулли достала из шуфлядки пакет фотографий и, взяв первую сверху, сказала:

— Видите, какой прекрасный дом? Так вот мы продали его недавно одному россиянину... Это жилье возведено по нашему проекту, а можем построить и по проекту заказчика...

Честно говоря, я и не мечтаю иметь свои апартаменты на берегу Средиземного моря. Но если в России находятся люди, которые могут позволить себе такую роскошь, то почему не найдутся они в Беларуси? Хотелось бы только одного: чтобы каждый покупал, что ему хочется и где ему хочется, за честно заработанные деньги.

Но это уже разговор другого плана. Мне же хотелось хотя бы одним глазом взглянуть на те сказочные особняки и квартиры, которые фирма Джулли Женевой строит для иностранцев.

Оказалось, секретов нет. Я взял фотоаппарат и направился по указанным адресам. Впрочем, снимал не только те дома, о которых мне рассказывала новая знакомая, но и те, на которые я просто засмотрелся.

Недалеко от золотистого песчаного пляжа мое внимание привлек удивительно красивый особнячок. Перед крыльцом — огромный бассейн с голубой-голубой водой. Только что посаженный сад, цветники. Не выдержал, чтобы не напроситься в гости к хозяевам. По первым словам узнал — англичане. С трудом, но понял — купили дом недавно, приезжают на лето, хотя семья состоит из представителей нескольких поколений, и старшие, которые уже на пенсии, практически могут жить здесь круглый год.

Переступив порог дома, я, конечно, сразу заметил: богатенько живут люди! Четыре спальни, большой холл, огромная веранда, украшенная декоративным камнем, подземный гараж. И, понятно, кондиционеры. Есть специальное солнечное устройство для горячей воды, которое установлено на крыше.

Да, красиво жить не запретишь! И этому во многом благоприятствует фирма, в которой работает моя кипрская знакомая — Джулли Женева. Но строительством и продажей недвижимости на солнечном острове занимается не только ее компания. И формы приобретения жилья самые разные. Можешь купить апартаменты на определенный срок, можешь иметь на тот или иной период года. Словом, условия самые разные, как, разумеется, и цены. Но, ознакомившись с тарифами, я убедился: на Кипре жилье действительно не дороже, чем в Москве или Минске.

... Десять дней пролетели, как одна минута. Что и говорить, не хотелось покидать экзотический остров Кипр. Лишь за десять минут до отправления автобуса в международный аэропорт Ланкара я нашел в себе силы вынырнуть из голубой купели Средиземного моря. Не подсушившись на горячем солнце и не вытираясь в номере отеля, я с солоноватыми капельками на шоколадно забронзовевшем теле отправился домой.

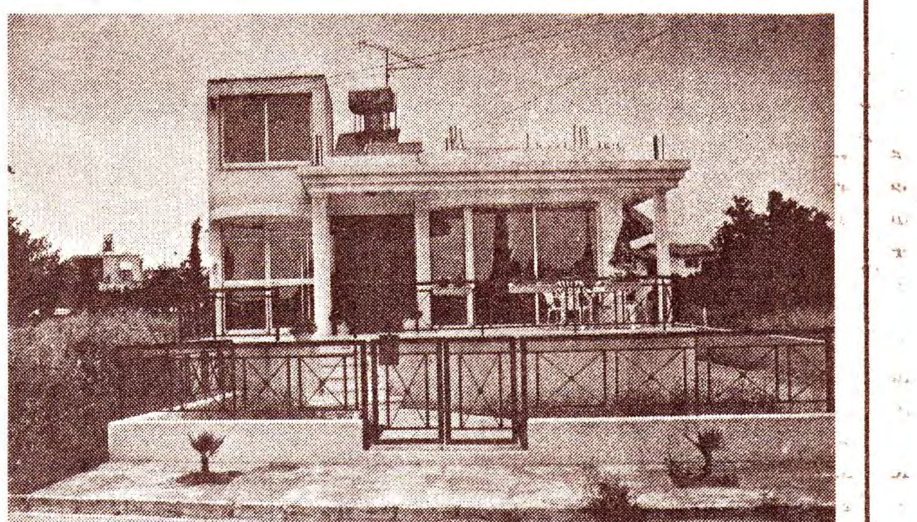
Чуть более трех часов — и самолет компании "Белавиа" приземлился в аэропорту Минск-2. Так не хочется думать, что не здесь, а там, за две с половиной тысячи километров, радостно-приятное Средиземное море.

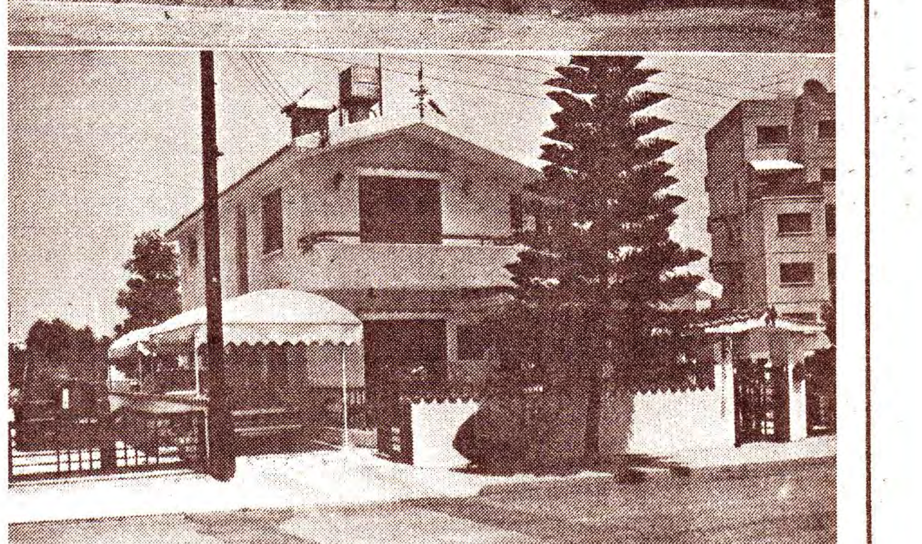
Прошла неделя, а я все ощущаю солоноватость на губах.

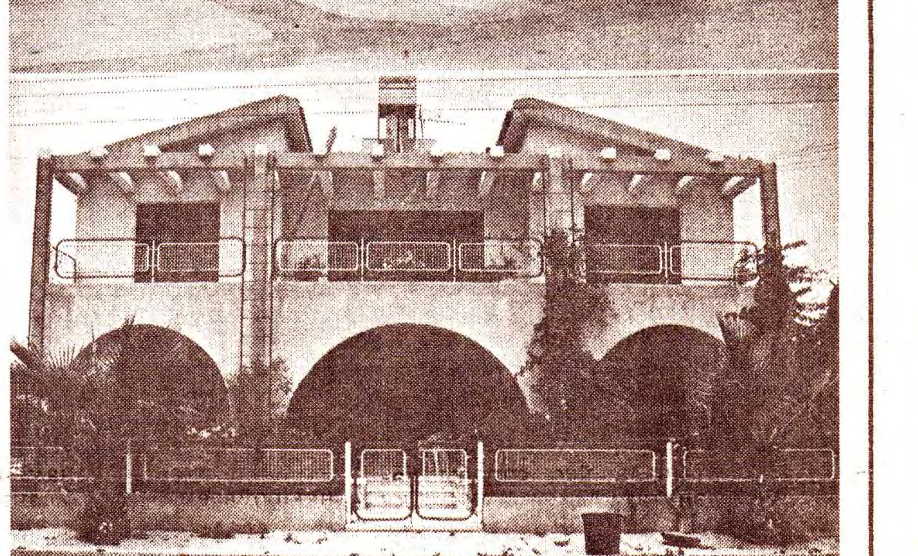
Эх, море, море...

Максим ЗАБРОДСКИЙ.

Минск—Ланкара—Лимассоль—Никосия—Минск.

НА СНИМКАХ:
- общий вид индивидуальной усадьбы;
- можно приобрести на Кипре вот такие дома-коттеджи, а можно и другие.

Фото автора.

Пульс дня

Волна эмиграции из Гаити не спадает

В прошлом месяце более 1500 гаитянских эмигрантов были подобраны в открытом море береговой охраной США.

До сих пор США возвращали эмигрантов в столицу Гаити, однако сейчас работают над тем, чтобы открыть центры по рассмотрению дел этих эмигрантов на судах у берегов Ямайки. Там задержанные в море гаитяне смогут подать прошение о предоставлении им статуса беженцев и о возможном въезде в США.

Италия "наводняется отвратительными животными"

Президент Европейской комиссии Жак Делор обрушился с нападками на неофашистов в новом итальянском правительстве, заявив, что страна "наводняется отвратительными животными".

Это был ответ Делора на выступление лидера неофашистов Джаинфранко Фини, который заявил, что высадка войск союзников в Нормандии в 1944 году положила начало потери Европой культурной уникальности.

Переговоры не удались

По мнению министра иностранных дел Турции, переговоры, проведенные им на Кипре, можно считать неудавшимися.

В официальном заявлении, опубликованном в печати, он говорит, что решение Кипра о вступлении в Европейский союз, выдвинутое греческим населением острова, не может быть проведено в жизнь без учета мнения турков. Он также указал на то, что договор, подписанный в 1960 году Великобританией, Турцией и Грецией, запрещает Кипру вступать в международные организации, членами которых Турция и Греция не являются.

Фашисты против туристов

По словам берлинского министра по делам молодежи, иностранные группы молодых людей отменяют свои поездки в Германию из-за страха подвергнуться нападению расистов.

Наглядным примером данной проблемы может служить происшествие, когда, по сообщениям газеты "Берлинер Моргенпост", шведская молодежная сборная по футболу подверглась нападению группы немецких парней на острове Рюген в Балтийском море.

"ЧЗ"—информ.

Репортер узнал

"Черный список" — на миллионы

Несмотря на то, что многие предприятия Гомеля работают сейчас в неполном режиме, количество выбрасываемых в окружающую среду отходов производства не уменьшается.

Как, впрочем, не уменьшаются и размеры штрафов. Только за 5 месяцев этого года городская инспекция аналитического контроля предъявила предприятиям иски за несоблюдение водного законодательства на 37 миллионов рублей, воздушного законодательства — на 50 миллионов. Штрафы за сверхлимитные сбросы составили 56 миллионов 103 тысячи рублей. В "черном списке" инспекции около 20 предприятий, в том числе стеклозавод, комбинат имени Урицкого и "Гомсельмаш".

Ирина МАКОВЕЦКАЯ, БелаПАН.

КУРСЫ ВАЛЮТ в банках Республики Беларусь 9 июня 1994 г. 11.00

	$		DM		RUR	
	Покупка	Продажа	Покупка	Продажа	Покупка	Продажа
Сбербанк (Минск)	21600	22150	13100	13300	10,50	11,00
Дукат	21800	22500	13000	14000	10,50	11,50
Народный банк	21600	22100	13000	13300	10,40	11.00
Белпромстройбанк	22400	23800	13400	14250	10,30	12,40
Белагропромбанк	21500	22000	13000	13100	10,80	11,50
Приорбанк	21400	21800	12800	13040	10,50	11,50
Белбизнесбанк (касса Центр. банка)	21500	22300	12900	13250	—	13,00
МП А.Климова	21500	22500	12700	13600	10,50	11,40
Комплекс	21500	22150	12814	13250	10,492	11,10
Сож (Гомель)	21750	22300	12700	13350	10,40	11,30
Вестбанк (Брест)	20200	21200	12350	13350	9,00	9,90
Белбизнесбанк (Могилев)	21945	23400	—	—	10,50	—
Комплекс (Гродно)	20500	21500	12136	12800	9,50	10,50
Белпромстройбанк (Витебск)	22250	26000	13310	15600	11,20	12,21
Национальный банк (единый курс)	26.700,00		15.968,94		13,68	

Информация агентства БелаПАН (тел. 27-86-59, факс 27-13-17).

Паэзія — госця нябесная

Авяр'ян ДЗЕРУЖЫНСКІ

Жыві, песня родная...

Я назаву цябе кветкай

Я назаву цябе хмаркай,
Самаю лёгкай, бялюткай,
Каб ты ка мне прылівала
Неспадзявана і хутка.

Я назаву цябе птушкай,
Любаю мне сінявокай,
Каб ад мяне ў край далёкі,
Не адлятала за мора.

Я назаву цябе зоркай,
Каб ты ірдзела і ззяла,
Начной глухою і цёмнай
Шлях да сябе асвятляла.

Я назаву цябе кветкай,
Каб ты мне шчасце давала,
Самай чароўнай на свеце —
Што цвіце ў ноч на Купалу.

Любі мяне

Любі мяне,
І я цябе
Любіць буду вечна
І аддана
Усёй душою,
Шчыра і сардэчна.

Шкадуй мяне,
І я цябе
Буду шкадаваці,
Благім словам,
Дрэнным словам
Настрой не псаваці.

Шануй мяне,
І я цябе
Стану шанаваці,
Палажу
З сабою побач
У пасцельку спаці.

Любі мяне,
Любі мяне,
Толькі не другую,
Як убачыш,
Што мне здрадзіў, —
Здрады не дарую.

Песня родная

Рэдка чуюцца
І спяваюцца —
Песні родныя
Забываюцца.
Задушэўныя,
Сэрцу годныя,
І любімыя,
І народныя.

Дарагая мне
І лагодная,
Не ўмірай, жывi,
Песня родная!

Слова мудрага
Мы цураемся,
І духоўна ўсе
Абядняемся.
Нельга жыць-пражыць
Без прыгожага,
Без цудоўнага
І харошага.

Як люблю пачуць
Я мелодыі,
Каб натхнялі нас
І лагодзілі,
Задушэўныя
І сардэчныя,
Сэрцу блізкія,
Чалавечныя.

Дарагая мне
І лагодная,
Не ўмірай, жывi,
Песня родная!

Гары, мая душа

Гары, гары, мая душа,
Гары, гары, маё памкненне,
О, дай мне розум паспяшаць
Засеяць свет дабром-насеннем...

Няхай рунеецца ўзыход,
Расце, не грозіць недародам,
Каб мой спакутваны народ
Адчуў і веліч і свабоду.

Гары, гары, святло душы,
Гары, гары, маё жаданне,
Нянавісць між людзьмі тушы
І ззяй нязгаснай зоркай ранняй!

Неверагоднасці свету

Прыгоды сяржанта Вальдэса

Гісторыя, якая здарылася 25 красавіка 1977 года з сяржантам Армандам Вальдэсам, камандзірам 6-га асабовага патрульнага патруля на чылійска-балівійскім памежжы, не высветлена да гэтага часу. Хіба давядзецца пагадзіцца з гіпотэзай, што на зямным шары ёсць месцы, у якіх можна перанесціся ў іншы час і вымярэнне.

Сяржант Вальдэс затрымаў сваю групу, каб праверыць, што гэта за нейкае дзіўнае святло на пустэчы. Ён загадаў салдатам заняць абарону, а сам пад іх прыкрыццём накіраваўся да крыніцы святла. Аднак яно раптоўна згасла, а разам з ім... знік і сяржант Вальдэс. Яго беспаспяхова шукалі амаль гадзіну. На здзіўленне сваіх падначаленых, сяржант гэтак жа раптоўна зматэрыялізаваўся сярод іх, як і знік. Але ў якім выглядзе! Калі пяць гадзін назад ён быў старанна паголены, то цяпер яго твар пакрывала шматдзённае шчэцінне. Ён выглядаў чамусьці вельмі ўражаным, а калі зарыентаваўся, што знаходзіцца сярод сваіх, страціў прытомнасць. Як потым высветлілася — ад голаду...

Яго гадзіннік з календаром замест 25 красавіка паказваў 30 красавіка 1977 года! Пасля таго як ён ачуняў, нічога не мог прыпомніць. Вядома толькі, што час для яго расцягнуўся з гадзіны да пяці дзён. Наступіла гэта ў выніку невядомых маніпуляцый часу і прасторы...

(Па матэрыялах замежнага друку.)

Фізкульт-ура!

Фестываль, на якім студэнты мелі цудоўную магчымасць абскакаць сваіх выкладчыкаў

Днямі ў польскім горадзе Бяла-Падляска адбыўся фестываль студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў Беларусі і Польшчы.

Такія фестывалі, спартыўная праграма якіх складаецца з лёгкаатлетычных спаборніцтваў, праводзяцца пад эгідай Міжнароднай федэрацыі студэнцкага спорту. Упершыню такі фестываль адбыўся ў 1990 годзе з удзелам нямецкіх і французскіх студэнтаў.

На гэты раз каманды лёгкаатлетаў больш чым з сарака ВНУ Беларусі і Польшчы спаборнічалі на стадыёне інстытута фізкультуры.

Гаспадары вельмі добра падрыхтаваліся да фестывалю. Трэба сказаць, што вольны час быў арганізаваны таксама на ўзроўні. Болей як паўтысячы студэнтаў абедзвюх краін адчувалі цеплыню і ўтульнасць. Добры настрой і святочнасць, безумоўна, спрыялі спартсменам.

С.Карнялюк з Беларускай акадэміі фізічнага выхавання ўстанавіў новы рэкорд Беларусі ў бегу на 100 м. Даўно ўжо беларускія спрынтэры не паказвалі такіх высокіх вынікаў, і ёсць надзея, што зноў, больш чым праз дваццаць гадоў адновіцца высокі аўтарытэт нашых спрынтэраў.

На працягу трох фестывальных дзён моладзь дзвюх краін яшчэ больш пасябравала, устанавіліся новыя кантакты. Напрыклад, студэнты-палітэхнікі дамовіліся аб сустрэчах у гэтым і наступным годзе, такія ж перамовы вялі будучыя медыкі, педагогі.

У фестывалі прымалі ўдзел таксама вядомыя лёгкаатлеты мінулых гадоў — алімпійскі чэмпіён Р.Клім, былы рэкардсмен свету У.Дудзін, а таксама алімпійскія арбітры Д.Саковіч, В.Кірэеў, выкладчыкі ВНУ.

— Спаборніцтвы праходзілі на стадыёне, які адпавядае міжнароднаму ўзроўню, таму не дзіўна, што былі паказаны высокія вынікі, — сказаў Р.Клім. — Гаспадарам можна толькі пазайздросціць, што ў горадзе з 40-тысячным насельніцтвам такія цудоўныя спартыўныя збудаванні.

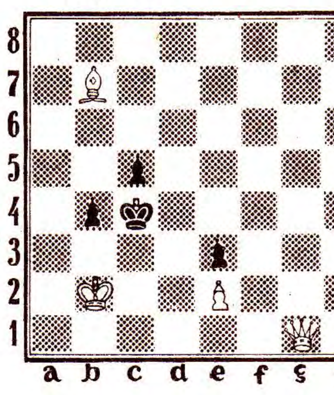
Праз два гады такі ж фестываль адбудзецца на Беларусі, і арганізатары пачалі да яго ўжо рыхтавацца, каб і ў нас гэта мерапрыемства прайшло на такім жа высокім узроўні.

Анатоль СКРЫПКО, дацэнт Політэхнічнай акадэміі.

Шахматы

Из творчества читателей

Ч.Якубовский (Минск)

Белые: Крb2, Фg1, Сb7, п. e2 (4).

Черные: Крс4, пп. b4, c5, e3 (4).

Мат в 2 хода.

N 2

Белые: Крd1, Фd4, Лd6 (3).

Черные: Крh8, Лg8, пп. g7, h7 (4).

Мат в 2 хода.

Предлагаем вниманию любителей шахматной композиции двухходовые задачи, которые составил и прислал наш читатель из Минска, доцент БГПА Чеслав Андреевич Якубовский. Свои решения присылайте по адресу: **220013, Минск, ул. Б.Хмельницкого, 10а, редакция "Народной газеты", "Шахматы"**.

Опередил А.Карпова

В Испании завершился международный шахматный турнир, в котором приняли участие ведущие гроссмейстеры. В интересной борьбе победу одержал американский шахматист (бывший ленинградец) Гата Камский. В 9 встречах он набрал 6,5 очка и завоевал главный приз.

Неудачно стартовал в турнире чемпион мира ФИДЕ Анатолий Карпов. Однако во второй половине соревнований он смог резко улучшить результаты. Одержав в заключительный день победу над участником претендентских матчей англичанином Майклом Адамсом, Карпов набрал 6 очков и занял второе место. По 5,5 очка набрали международные гроссмейстеры болгарин Веселин Топалов и француз Жюэль Лотье, разделившие 3—4-е места.

Достаточно успешно играла в турнире единственная женщина знаменитая Юдит Полгар (Венгрия). В итоге она показала пятидесятипроцентный результат — 4,5 очка из 9 и заняла пятое место.

Есть гроссмейстерский балл!

В городе Осташков (Россия) проходил международный женский шахматный турнир. Отлично выступила на нем витебчанка международный мастер Раиса Эйдельсон. Она разделила 1—2-е места и выполнила норму первого гроссмейстерского балла. Поздравляем!

Праграма тэлеперадач

Пятніца, 10 чэрвеня

Беларускае тэлебачанне

13.30. Навіны.
16.30. Для школьнікаў. "Мюнхен—Гомель". Дабрачынная акцыя нямецкай Асацыяцыі саюзаў дапамогі Чарнобылю.
17.20. Дзелавая хроніка.
17.30. Навіны (з сурдаперакладам).
17.40. "Прызнанне ў любові". Ролі і гледачы Рускага тэатра Беларусі. Дак. фільм.
18.05. Кантакт.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.55. "Радок чароўны..."
19.00. Трыбуна кандыдатаў у прэзідэнты.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі "Маладзечна-94". Гала-канцэрт. Пасля заканчэння — НІКа; Надвор'е; Пад купалам Сусвету.
0.30. Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі "Маладзечна-94". "Джаз апоўначы". Дзяржаўны канцэртны аркестр Беларусі і яго мастацкія калектывы. Прамы эфір.

Канал "Астанкіна"

14.00, 17.00, 20.00, 23.05. Навіны.
0.10. Прэс-экспрэс.
14.25. Прадпрымальнік.
14.55. Бізнес-клас.
15.10. Алеся і кампанія.
15.40. Фільм—дзецям. "Давід і Сэндзі".
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Чалавек і закон.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Рэха тыдня.
18.20. Амерыка з М.Таратутам.
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
21.05. "Дэн Огаст". Мастацкі фільм.
22.05. "Погляд" з А.Любімавым.
22.55. Аўта-шоу.
23.15. Музагляд.
24.00. Праграма "Х".

Канал "Расія"

15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Вайсковы кур'ер.
16.20. Новая лінія.
16.50. Дысней па пятніцах. "Пастка для бацькоў: мядовы месяц на Гаваях". 1-я серыя.
17.45. Тэлегазета.
17.50. Свята кожны дзень.
18.00. "Мультпрасвет".
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Першая ластаўка". Мастацкі фільм.
20.50. Джэнтльмен-шоу.
21.25. Хакей. Кубак Стэнлі. 1-ы перыяд.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Хакей. Кубак Стэнлі. 2-і і 3-і перыяды.

Санкт-Пецярбург

14.30, 18.30, 21.45. Інформ ТБ.
14.00. Фестываль кінастудыі "Выбар". "Крэпасць неадольная".
17.15. Іграем класіку.
17.20. "Тры колы, фаліянт і..."
17.40. Новы Пецярбург.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.00. Будні.
19.15. "Калі разводзяць масты". Мастацкі фільм.
20.55. Тэлеслужба бяспекі.
21.05. "Няхай жыве баль!" Спявае Э.П'еха.
21.35. Тэлемагазін.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
22.20. Анталогія зарубежнага кіно. "Халодны пот" (ЗША).

Надвор'е

Сёння ўдзень па захаду рэспублікі пройдуць кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ў Гродне, Брэсце — 18—20, Віцебску — 20—22, Мінску — 21—23, Магілёве — 22—24, Гомелі — 23—25 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак на большай частцы тэрыторыі пройдуць кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ноччу — 7—12, удзень — 16—21 градус цяпла.

Астранамічны каляндар — 10.06

Узыход і заход сонца: Мінск — 4.38, 21.39; Віцебск — 4.20, 21.37; Магілёў — 4.28, 21.28; Гомель — 4.33, 21.17; Гродна — 4.54, 21.53; Брэст — 5.05, 21.44.

Даўжыня дня ў Мінску — 17 гадзін 01 мінута.

Маладзік — 9 чэрвеня.

Светская хроника

Джулия Робертс взрослеет

Самая высокооплачиваемая актриса Голливуда Джулия Робертс заявила, что прошла свой пик карьеры в 26 лет.

Актриса, снявшаяся в фильме "Красотка", получает по меньшей мере 7,5 миллиона долларов за фильм, но ей очень трудно найти хорошие сценарии. Она считает: "О молодых людях пишут очень много, так как это легко. С возрастом, когда жизненные ситуации становятся более сложными, мы уже не такие легкомысленные. Вы не можете написать какую-нибудь глупую историю о 40-летней женщине".

"ЧЗ"—информ.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — тэл. — (0172) 68-28-11, тэл./факс — (0172) 68-25-29, 68-26-24.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: прыёмная галоўнага рэдактара — 68-28-70; стыльрэдактар — 68-26-03; карэктура — 68-28-53; мастак — 68-26-36; бухгалтэрыя — 68-28-88, 32-01-51; галоўны бухгалтар 68-25-74; бізнес-бюро — 68-26-87.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі — 68-26-82; тэрытарыяльных улад — 68-28-63; аграрнай палітыкі — 68-25-56; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 68-25-97; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 68-26-56; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 68-25-97; аналізу пошты — 68-25-59; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і актуальных праблем — 68-25-97; культуры і нацыянальнага адраджэння — 68-25-96; маралі і права — 68-25-07, 68-26-76, 68-26-57; сацыяльнай абароны асобы — 68-26-89; адміністрацыйных органаў — 68-26-78; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 68-25-96; палітычныя каментатары — 68-26-74, 68-26-77, 68-25-97.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце — 5-73-19; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44.

Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага,10а.

Індэкс 63868

Заснавальнік — Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь. Адрас: Мінск, вул. К. Маркса, 38.
Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку". Адрас: Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77.
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ